

PLA DE SOSTENIBILITAT DE RECURSOS, EFICIÈNCIA ENERGÈTICA I TRACTAMENT DE RESIDUS

C.E.I.P VIRGEN DEL REMEDIO

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	2
2. CONTEXT ACTUAL DE LA SOSTENIBILITAT I AGENDA 2030.....	4
2.1. Marc Normatiu.....	7
3. CARACTERÍSTIQUES I VALORS DEL CENTRE	8
4. OBJECTE I OBJECTIUS DEL PLA	19
5. METODOLOGIA.....	21
5.1. Diagnòstic del context actual.....	23
5.1.1. Diagnòstic inicial del context municipal.....	24
5.2. Coordinació del grup motor, seguiment i elaboració de la estratègia de comunicació.....	29
5.2.1. Participació dels grups d'interès	30
5.2.2. Participació de l'alumnat.....	32
5.2.3. Participació dels actors clau del centre.....	35
5.2.4. Anàlisi DAFO.....	44
5.3. Pla d'actuació per àrees.....	46
5.3.1. Consum Energètic	49
5.3.2. Consum d'Aigua.....	54
5.3.3. Consum de Materials	59
5.3.4. Consum d'Aliments i desaprofitament alimentari	60
5.3.5. Residus i Economia Circular	62
5.3.6. Mobilitat.....	65
5.3.7. Conscienciació i sensibilització.....	67
5.3.8. Sinergies	86
5.4. Control i seguiment del pla.....	89
5.5. Estratègia de comunicació i difusió del pla.....	102
6. ANNEXOS. FITXES DE CONTROL.	105
ANNEX 1. FITXA D'ACTIVITAT PLA D'ACTUACIÓ	106
ANNEX 2. FITXA GLOBAL PLA D'ACTUACIÓ	111

1

INTRODUCCIÓ

Ens trobem en una cruïlla històrica en la qual la societat global ha d'assumir la responsabilitat d'esmenar l'impacte sobre el nostre entorn. Davant d'esta realitat, s'obri un escenari de transició obligatòria que exigeix respostes fermes des de cada sector de la gestió pública i civil: la mitigació de l'emergència climàtica, l'aposta decidida pel residu zero i la circularitat dels productes, o la urgència d'un model energètic net i descarbonitzat. Estos vectors de canvi no són opcionals, sinó que han de governar el disseny de qualsevol estratègia de futur.

En este camí cap a la regeneració ambiental, el sistema educatiu esdevé el motor indispensable de la transformació social. Les aules no poden ser un mer espectador dels nous paradigmes de consum i sostenibilitat; ben al contrari, l'escola és l'espai i el moment on es cultiva la sensibilitat, l'ètica i el compromís que definiran la ciutadania de demà en un món més equilibrat, just i habitable.

És per això que segons determina el Decret 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària, en el seu article 67, *els centres docents col·laboraran amb els tècnics de l'Administració municipal en l'elaboració d'un pla de sostenibilitat de recursos, eficàcia energètica i tractament de residus, que formarà part del projecte de gestió.*

L'equip tècnic que integra **SEQUOIA PRO SL**, durà a terme totes les accions necessàries per a redactar el **Pla de Sostenibilitat de recursos, eficàcia energètica i tractament de residus**, en el **CEIP Virgen del Remedio**, des d'una perspectiva col·laborativa i d'escolta activa de tots els actors implicats en el desenvolupament del Pla.

A continuació, s'exposen els objectius, la metodologia i els recursos a utilitzar en el centre docent de Alguenya, per a dur a terme el Pla de Sostenibilitat.

2

CONTEXT ACTUAL DE LA SOSTENIBILITAT I LA AGENDA 2030

La realitat actual d'emergència ecològica ens obliga, de manera inajornable, a reconfigurar els nostres hàbits i a mitigar la petjada que exercim sobre els ecosistemes. L'objectiu ha de ser un model de progrés que abaste les demandes del present de manera responsable, garantint fermament els recursos i la qualitat de vida de les societats futures. Esta visió de la sostenibilitat s'erigeix sobre la interconnexió indissociable de tres eixos: la viabilitat econòmica, l'equitat social i la salvaguarda de la biosfera sota criteris de racionalitat.

En este sentit, **l'Educació Ambiental per a la Sostenibilitat** es consolida com un pilar estratègic fonamental. No es tracta només de transmetre coneixement, sinó de dotar la ciutadania d'un sentit crític i d'instruments operatius que, en el moment de la veritat, enfortisquen la nostra aptitud per a actuar i transformar positivament l'entorn.

En este sentit, l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible es compon com un marc comú, una guia basada en 17 objectius de desenvolupament sostenible de temàtica social, econòmica i ambiental, que es desenvolupen en 169 metes concretes i que es plantegen des de la defensa dels drets humans i del medi ambient. Mitjançant estos objectius es pretén aconseguir un model de desenvolupament inclusiu i sostenible, que permet garantir el benestar de les generacions actuals i futures.

La Declaració aprovada en 2015 per l'Assemblea General de les Nacions Unides, *Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible*, presenta un dels seus objectius centrat en l'educació, que ha de ser inclusiva, equitativa i de qualitat, i ha de promoure oportunitats d'aprenentatge per a l'alumnat i la ciutadania

en el seu conjunt durant tota la vida. En relació amb la sostenibilitat, la meta 4.7. d'este objectiu planteja: *“d'ací a 2030, garantir que tots els alumnes adquirisquen els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses, mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i l'adopció d'estils de vida sostenibles”*.

D'esta manera, l'**Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS)** esdevé un instrument clau per a capacitar l'alumnat amb els coneixements i les competències que requereix la presa de decisions conscients. Es tracta d'impulsar accions compromeses que actuen com a palanca de canvi cap a una societat plenament sostenible. Este enfocament aconsegueix equilibrar la protecció dels recursos naturals amb el dinamisme de l'economia, buscant com a fita última l'equitat i la justícia social, tant per a les comunitats presents com per a les futures, alhora que es preserva i es valora la riquesa de la diversitat cultural.

Sota esta premissa, el **Pla de Sostenibilitat de Recursos, Eficàcia Energètica i Tractament de Residus del Centre Docent** s'estructura com una estratègia operativa clau per a articular la transició ecològica de manera real. Mitjançant accions tangibles i mecanismes d'avaluació contínua, este document orienta el dia a dia de la institució cap al respecte ambiental, alhora que consolida l'aprenentatge pràctic dels valors ecosocials gràcies a la implicació activa de tota la comunitat educativa.

En el cas concret del municipi d'**Alguenya**, la localitat es troba plenament adherida, des de l'any 2010, a la iniciativa europea del **Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia**. Este compromís institucional es va consolidar de manera efectiva amb l'aprovació, el 3 de setembre de 2012, del seu Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible (PAES), assumint inicialment els objectius de la Unió Europea fixats per al 2020 en matèria de reducció d'emissions de CO₂, eficiència energètica, implantació d'energies renovables i transformació cap a una mobilitat urbana sostenible.

Dins d'esta estratègia global, el Pacte articula la seua acció al voltant de tres pilars fonamentals de caràcter urgent: la mitigació dels efectes adversos del canvi climàtic, l'adaptació proactiva del territori a estos fenòmens i la garantia de proporcionar un accés a l'energia que siga segur, sostenible i assequible per a tota la ciutadania. En sintonia amb la renovació d'estos criteris, Alguenya esdevé un agent actiu en la fita compartida de reduir els Gasos d'Efecte d'Hivernacle (GEH) de cara a l'horitzó 2030, desplegant un ventall de mesures locals d'atenuació que connecten directament amb la transformació verda del seu centre docent.

2.1. Marc Normatiu

- ✓ DECRET 253/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària, en el seu article 67

Article 67. Pla de sostenibilitat de recursos, eficàcia energètica i tractament de residus.

1. Els centres docents col·laboraran amb els tècnics de l'Administració municipal en l'elaboració d'un pla de sostenibilitat de recursos, eficàcia energètica i tractament de residus, que formarà part del projecte de gestió.

2. L'esmentat pla haurà de tindre l'informe favorable del claustre de professorat i del consell escolar.

- ✓ Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient.
- ✓ Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOMLOE).

3

CARACTERÍSTIQUES I VALORS DEL CENTRE

El **CEIP Virgen del Remedio** s'estableix com una institució educativa de titularitat pública, arrelada en el municipi d'Alguenya i compromesa de manera activa amb el desenvolupament sostenible del seu entorn local. El centre docent es troba situat oficialment al Passeig de la Llibertat, s/n (C.P. 03668, Alguenya).

La institució vertebrada la seua acció pedagògica oferint servei a la comunitat a través de les següents etapes i unitats actives, tal i com mostra el web de centres docents de la GVA:

- **Educació Infantil:** 4 unitats (3 + 1 aula de 2 anys) / 75 i 18 places autoritzades respectivament.
- **Educació Primària:** 6 unitats / 150 places autoritzades.

Esta configuració d'escola propera permet desplegar una atenció personalitzada, idònia per a la implantació pràctica de projectes transversals com este Pla de Sostenibilitat.

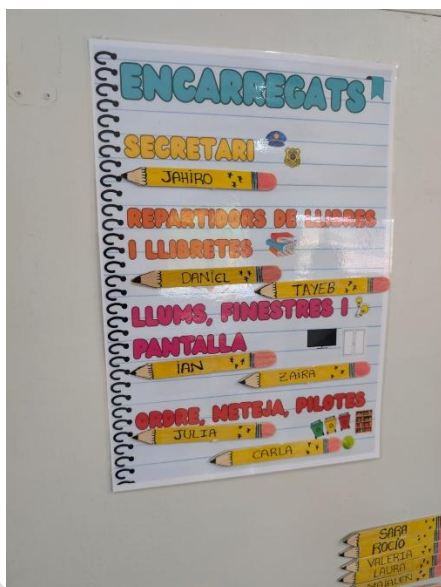
Pel que fa a la seua identitat pedagògica, el centre es regeix per un model plurilingüe i intercultural que vertebrada el seu ensenyament. Este programa lingüístic adopta de manera cooficial el valencià i el castellà com a llengües vehiculars d'aprenentatge, incorporant progressivament l'anglès com a llengua estrangera per a garantir la competència comunicativa global de l'alumnat. Els percentatges de ensenyament per a cada llengua són els següents:

- ✓ **Infantil:** 65% valencià, 20% castellà, 15% llengua estrangera.
- ✓ **Primària:** 50% valencià, 35% castellà, 15% llengua estrangera.

La sostenibilitat es planteja al centre des d'una perspectiva profundament educativa i comunitària, entenent que els hàbits sostenibles no es poden limitar a actuacions puntuals, sinó que han de formar part de la manera de viure, relacionar-se i prendre decisions diàries dins de l'escola.

Como a eix vertebrador d'aquesta cultura participativa, **l'alumnat assumeix un paper actiu en la gestió ambiental del dia a dia**. D'una banda, el centre compta amb una patrulla del reciclatge, formada per un alumne de cinquè i un de sisè que, amb caràcter setmanal, visiten totes les aules del col·legi per a revisar la separació dels residus i detectar possibles errors, avaluant el grau de correcte reciclatge mitjançant un sistema de puntuació amb gomets. D'altra banda, a les aules s'estableixen caràcters i responsabilitats rotatòries cada dues setmanes per a l'encesa i apagada de llums, el tancament de finestres i la gestió de les pantalles digitals, afavorint l'eficiència energètica des de la pràctica quotidiana.

Imatges 1 i 2: responsabilitats rotatòries de l'aula i pòster de la patrulla de reciclatge

A més, **el compromís ambiental es treballa de manera transversal** a través de projectes de creació i conscienciació; com a mostra d'això, el curs passat cada aula va dissenyar un robot amb materials reciclats per a vehicular diferents propostes educatives. Entre aquests treballs destaca el "Frutibot" a primer cicle de primària, orientat a promoure els beneficis dels esmorzars saludables, o el robot del reciclatge, complementats amb fullets i pòsters informatius ubicats a les aules sobre els punts de reciclatge municipals i l'ús de l'ecoparc d'Alguenya.

Totes aquestes accions afavoreixen la connexió entre la comunitat educativa i l'entorn social del municipi, fent de la sostenibilitat un aprenentatge viu, pràctic i compartit entre l'alumnat, el professorat i les famílies.

El col·legi es va construir l'any 1966 i les seues **instal·lacions** s'estructuren en un conjunt de 3 edificis, dos d'ells d'una sola planta i un tercer de dues plantes la planta baixa del qual no té ús. El primer edifici compta amb 2 aules i 1 bany, el segon edifici acull l'aula de música, la biblioteca, 2 aules generals, la sala de professors i 3 banys, i el tercer edifici de dues plantes disposa, en la planta superior, de 2 aules, els despatxos de l'equip directiu i de l'equip d'orientació, i 2 banys. A més, el complex escolar es complementa amb 3 zones de pati exterior i 2 accessos principals des de l'exterior. El pati exterior, en ser un espai majoritàriament de formigó i amb escasses zones d'ombra, es planteja com un entorn prioritari per a intervencions de renaturalització que permeten reduir l'impacte de la calor i potenciar l'ús pedagògic de l'hort escolar.

Imatges 3 i 4: Pati i Hort escolar

Respecte a la **comunitat educativa**, el col·legi compta amb un equip docent conformat per 22 docents i 5 educadores d'infantil, comptant també amb una associació de famílies (AMPA/AFA) activa representada per Zaida Ruvira Hurtado.

Pel que fa a l'**eficiència energètica i climatització**, el col·legi no disposa de plaques solars per a l'autoconsum del centre. La climatització es realitza mitjançant un sistema de calefacció de gasoil amb radiadors. Tot i que les portes dels edificis i finestres tanquen de manera hermètica i entra suficient llum natural a les estades, un dels edificis compta amb una gran coberta de vidre (lluerna) al sostre que genera importants pèrdues d'aïllament tèrmic, dificultant el manteniment tant de la calor a l'hivern com del fred a l'estiu. A més a més, les portes de les aules no tanquen de forma hermètica. En matèria d'il·luminació, les lluminàries no són de tecnologia LED ni el centre disposa de detectors de presència instal·lats a les zones de pas.

Imatges 5 i 6: Finestres hermètiques i coberta de vidre de un dels edificis

Imatges 7 i 8: Portes d'entrada a un dels edificis

Imatge 9: tubs fluorescents

En l'àmbit de **consum d'aigua**, el centre té certs dispositius d'estalvi com les aixetes amb polsador temporitzat als banys, tot i que requereixen una revisió i reparació immediata ja que moltes d'elles presenten pèrdues continuades d'aigua. D'altra banda, les cisternes dels lavabos no disposen de sistema de doble descàrrega, la qual cosa suposa un volum fix de consum en cada ús que es podria optimitzar. Tanmateix, la disposició actual dels canalons de la coberta permetria instal·lar fàcilment un sistema de recollida d'aigua de pluja per a aprofitar-la i regar l'hort escolar.

Imatges 10 i 11: Aixetes amb temporitzadors i cisternes de descàrrega única

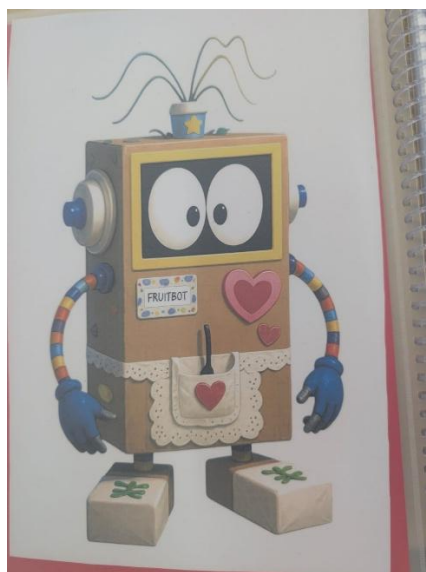
Imatge 12: Canalons de un dels edificis

En relació amb la **gestió de residus**, el centre promou de manera activa el reciclatge i la conscienciació de les famílies per a l'ús de carmanyoles i botelles reutilitzables en els esmorzars. A més, el col·legi compta amb papereres diferenciades per colors a totes les aules, així com amb contenidors de reciclatge propers a les seues instal·lacions. Les seues equipaments es complementen amb un punt específic de recollida per a l'ecoparc i una compostadora pròpia per a la transformació de la matèria orgànica.

Aquesta cultura de la reutilització es reforça, com es va esmentar abans, a nivell pedagògic amb projectes creatius com la construcció de robots realitzats íntegrament amb materials reciclats en cada aula, així com la presència de pòsters informatius que connecten el reciclatge a la classe amb els punts de recollida i l'ecoparc del municipi.

**PLA DE SOSTENIBILITAT DE RECURSOS, EFICÀCIA ENERGÈTICA
I TRACTAMENT DE RESIDUS DEL CENTRE D'EDUCACIÓ
INFANTIL I PRIMÀRIA VIRGEN DEL REMEDIO**

Imatges 13 i 14: pòsters informatius de reciclatge i disseny de robot amb material reciclat

Imatges 15 i 16: Papereres diferenciades de colors a classe i al pati

Imatge 17: Contenidors d'orgànic

Cal destacar que el col·legi es troba adscrit al programa oficial de Banc de Llibres, afavorint la reutilització de materials curriculars.

Finalment, pel que fa a la **mobilitat**, la majoria de l'alumnat es desplaça a peu a causa de la proximitat del nucli urbà, comptant l'accés principal amb aceres amples, passos de peatons i tanques de protecció. No obstant això, es generen aglomeracions de vehicles a les hores d'entrada i eixida, per la qual cosa es col·loquen tanques al voltant de l'accés per a tractar de tallar el trànsit en aquests moments puntuals. D'altra banda, tot i que el centre sí que disposa d'aparcabicis i aparcapatinets, no compta amb carril bici ni itineraris de camí escolar segur senyalitzats.

Imatge 18: Aparcabicis

Tenint una visió global dels valors i característiques del centre, a continuació es presenten l'objecte i els objectius del present pla.

4

OBJECTE I OBJECTIUS DEL PLA

La finalitat central d'este treball és la redacció i articulació **del Pla de Sostenibilitat per al Col·legi d'Educació Infantil i Primària de Alguenya**. L'objectiu és implantar un model de gestió ambiental que siga viable, sòlid i perdurable en el temps, perfectament acoblat a la realitat i a les necessitats particulars de la comunitat local.

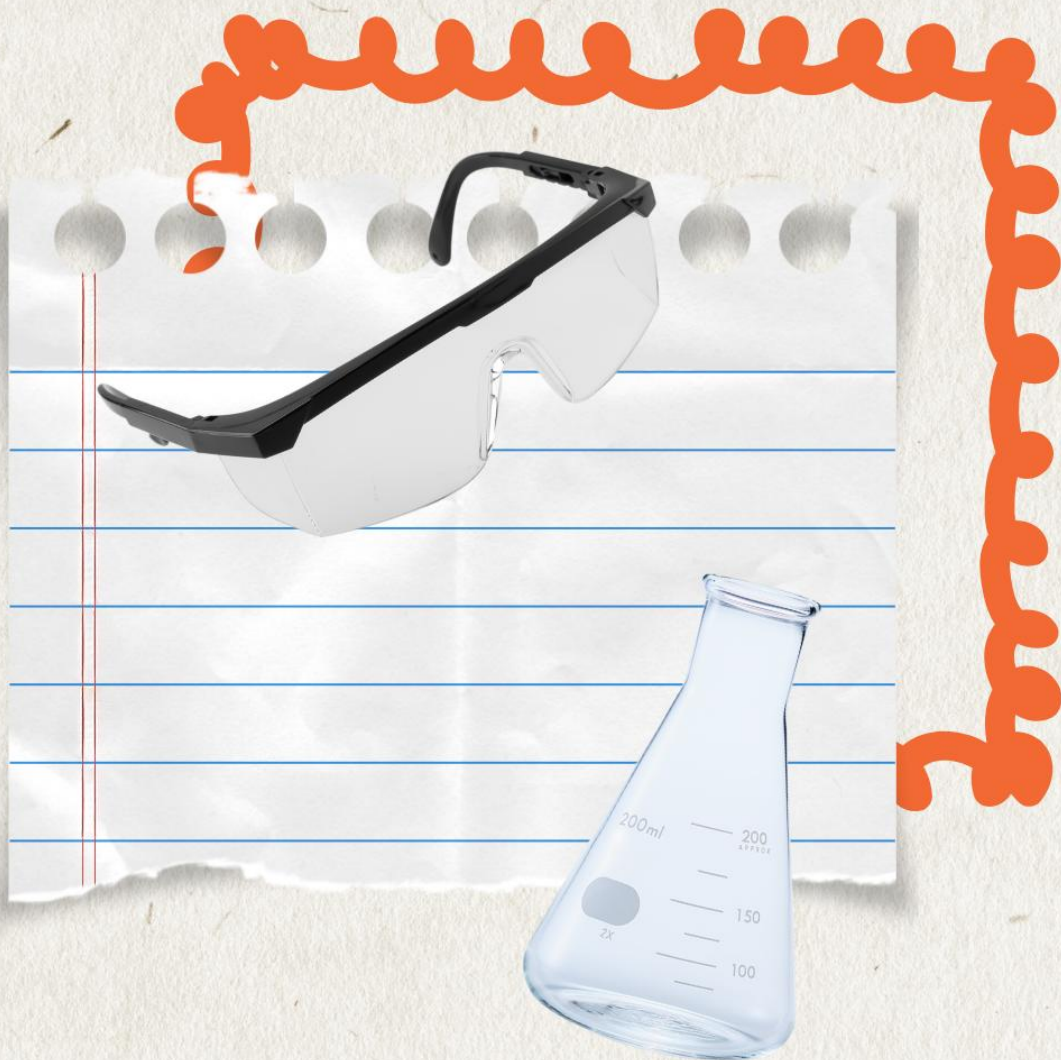
Amb este propòsit, es dota **l'equip docent, el consell escolar i el govern de l'Ajuntament d'Alguenya** d'una guia estratègica clara, concisa i integral. Este document actua com un compromís de futur i una garantia operativa per a transformar el municipi en un referent comarcal i un model exemplar pel que fa a la integració activa dels valors ecosocials dins de l'ecosistema educatiu.

Entre els objectius del Pla es troben els següents:

- ✓ Impulsar l'eficiència **energètica** i l'estalvi energètic.
- ✓ **Reduir les emissions de gasos** d'efecte hivernacle.
- ✓ **Reduir el consum d'aigua** corrent.
- ✓ Promoure **la reducció, la reutilització i el reciclatge** en el consum de béns i productes.
- ✓ **Millorar la gestió dels residus** i el seu reciclatge.
- ✓ **Evitar el balafament** de recursos alimentaris.
- ✓ Promoure la **conscienciació i participació** de totes les persones implicades en el pla.
- ✓ Formar i **sensibilitzar als alumnes en matèria de participació** ciutadana, així com àrees relacionades amb esta.
- ✓ **Dissenyar polítiques de desenvolupament sostenible** amb la participació de l'Ajuntament de Alguenya, equip directiu, alumnat, professorat, consell escolar i altres agents implicats.
- ✓ Fomentar la **participació i la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible** en el centre educatiu i, per extensió, al conjunt de la ciutadania.

5

METODOLOGIA

La metodologia a seguir per a realitzar el Pla de Sostenibilitat, s'estructura de la següent manera:

✓ **FASE 1: DIAGNÒSTIC INICIAL**

- Recopilació de dades mitjançant entrevistes personals als responsables de cada centre i l'AFA, i enquestes al personal del centre i a l'alumnat.
- Recopilació de dades in situ en el centre i anàlisi de camp pels tècnics de **SEQUOIA PRO**.
- Realització de l'anàlisi DAFO.

✓ **FASE 2: PROPOSTES DE MILLORA I METES A ACONSEGUIR**

- Les propostes de millora desenvolupades a partir dels resultats obtinguts en l'anàlisi DAFO de la fase anterior.
- Les metes a aconseguir consensuades amb el claustre de professors, el consell escolar i amb el personal corresponent de l'Ajuntament d'Alguenya.

✓ **FASE 3: SEGUIMENT I CONTROL**

- És necessari un seguiment i control per a conèixer si el Pla s'està desenvolupant conforme a les regles establides i si s'estan aconseguint les metes proposades. En cas de no complir-se, poder establir mesures addicionals de millora.
- El Pla de Sostenibilitat ha de ser un document viu que ajudi a millorar la pròpia gestió ambiental del centre.
- El Pla ha d'actualitzar-se a mesura que es vaguin complint objectius.
- El Pla ha d'actualitzar-se a la normativa i incorporar noves accions perquè la millora sigui contínua en el temps.

✓ **FASE 4: DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ DEL PLA**

- Donar a conèixer el Pla perquè sigui al seu torn una eina educativa tant dins com fora dels centres educatius.

5.1

DIAGNÒSTIC DEL CONTEXT ACTUAL

En este apartat es farà referència a les característiques del centre i del seu entorn sociocultural, amb la finalitat de situar el Pla en el context actual, tenint en compte les possibilitats i limitacions existents per al cas de Alguenya.

5.1.1. Diagnòstic inicial del context municipal

En primer lloc, s'ha de realitzar una aproximació analítica a la realitat del municipi d'Alguenya, avaluant transversalment els seus àmbits sociodemogràfic, econòmic, ambiental i de governança.

Alguenya és una localitat situada al sud-oest de la província d'Alacant, integrada històricament en la comarca del Vinalopó Mitjà. El municipi compta amb una superfície de terme de 18,7 km² i presenta una densitat de població d'aproximadament 71 habitants/km².

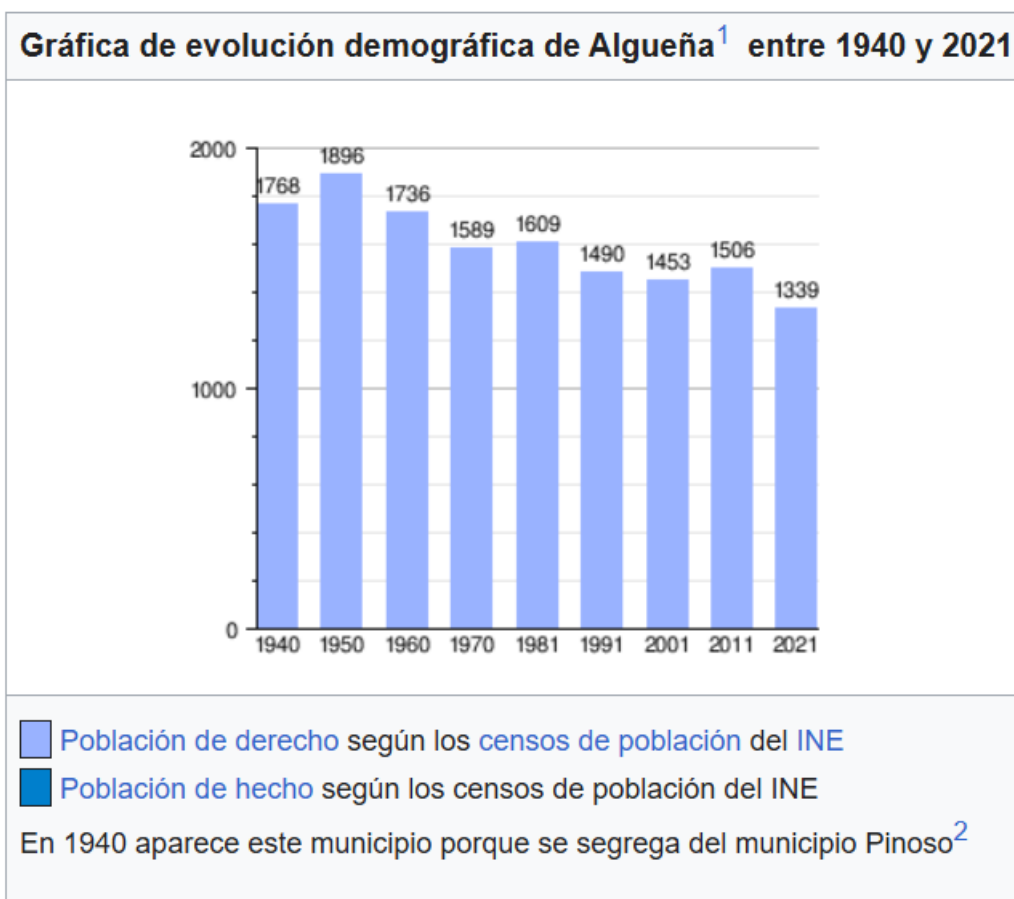
Geogràficament, el terme municipal s'integra en una franja de transició administrativa que li confereix una marcada condició fronterera. El seu perímetre limita de forma directa amb els termes municipals del Pinós i Monòver, ambdós adscrits a la mateixa província d'Alacant, mentre que la seua fita occidental confronta amb el terme municipal d'Abanilla, establint el límit de demarcació intercomunitària amb la

Regió de Múrcia. Així mateix, el municipi es troba emplaçat a una distància de 51 km respecte a la capitalitat provincial d'Alacant.

Pel que fa a la seua **estructura demogràfica**, Alguenya compta amb una població oficial d'1.328 habitants, d'acord amb els últims indicadors publicats per l'Institut Nacional d'Estadística (INE). L'anàlisi del patró de l'hàbitat revela que el perfil poblacional es

concentra de manera majoritària en el nucli urbà compacte, consolidat al voltant del seu eix històric, tot i que es manté una xicoteta proporció de residents vinculada a un model de poblament disseminat en finques rústiques i explotacions de l'entorn rural.

Fuente: INE (2025)

Tal com s'observa en l'anàlisi de l'evolució demogràfica, el municipi d'Alguenya ha experimentat fluculacions poblacionals rellevants al llarg de les últimes dècades, fortament lligades al dinamisme de l'activitat socioeconòmica local. Si bé comparteix amb l'entorn rural una tendència cap a l'envelliment progressiu de la seua piràmide d'edat, la localitat destaca per registrar un percentatge significatiu de població resident d'origen estranger, perfectament integrada en els sectors productius de la zona. Esta diversitat cultural es reflecteix de manera directa en les aules de la institució educativa,

convertint el centre en un espai multicultural idoni per al desplegament de programes inclusius i d'Educació per al Desenvolupament Sostenible.

Respecte a l'**economia local**, l'activitat del municipi d'Alguenya s'ha consolidat històricament al voltant de dos pilars fonamentals: **el sector industrial de l'extracció i l'agricultura**. D'una banda, la localitat és àmpliament reconeguda per la seua vinculació a la indústria del marbre i de la pedra natural, sent un

dels vèrtexs miners de la comarca gràcies a l'explotació de jaciments de gran rellevància internacional com el del Monte Coto, del qual s'exporta un percentatge molt significatiu de la producció a mercats d'arreu del món.

D'altra banda, el sector agrícola manté un pes decisiu en la identitat de la població, destacant especialment el cultiu de la vinya per a la producció de vi, sota el paraigua de la Denominació d'Origen Protegida Vins d'Alacant, a més de produccions d'oliveres i ametlers. Esta dualitat econòmica, que conjuga la tradició de la terra amb el dinamisme industrial, defineix el teixit productiu de la localitat i condiona de manera directa el context en el qual s'aplica este Pla de Sostenibilitat.

La localitat, també destaca de manera notable per la seua producció d'oli d'oliva de gran qualitat. El cultiu de les oliveres a la zona es desenvolupa principalment mitjançant tècniques tradicionals que mantenen el respecte per l'entorn, donant com a resultat un producte excel·lent que troba mercat tant en l'àmbit nacional com en canals de comercialització exteriors. Així mateix, el sector de la fruita seca, enfocat en la producció d'ametles, manté un pes molt significatiu en l'economia d'Alguenya; esta collita és altament valorada per la indústria agroalimentària de la província, especialment per les empreses productores de torró de la zona de Xixona.

Pel que fa al **sector turístic**, el municipi ha anat potenciant el seu atractiu en els últims anys a través del turisme enològic, la gastronomia local i el valor del seu paisatge natural i geològic. No obstant això, la consolidació d'esta oferta requereix una atenció contínua en la recuperació i posada en valor del patrimoni històric i d'antics espais etnològics de la localitat, un repte institucional en el qual el present Pla de Sostenibilitat pot col·laborar generant consciència ambiental i identitària des de l'escola.

Quant a la **dimensió ambiental** d'Alguenya, el municipi es caracteritza per un paisatge singular on contrasten els relleus muntanyencs de l'interior del Vinalopó amb les zones planes de cultiu de secà i les empremtes de l'activitat de la pedra natural. L'entorn forestal i geològic compta amb espais de gran valor ecològic, destacant la proximitat a la Serra de l'Algayat (declarada en part com a Paisatge Protegit) i el paratge de la Solana, que alberguen una notable biodiversitat de flora i fauna mediterrània adaptada a l'aridesa.

A diferència de les zones de muntanya de caràcter humit, el recurs hídric a Alguenya és un bé escàs i preuat, fortament lligat a una xarxa de rambles i barrancs propis dels climes semiàrids. Esta realitat geogràfica converteix el municipi en un punt d'interés per al turisme geològic, el senderisme de contrastos i el descobriment de rutes etnològiques

rurals. Esta configuració ambiental posa en relleu la importància estratègica del present Pla de Sostenibilitat, ja que l'educació en la gestió eficient de l'aigua i la preservació de l'entorn esdevenen lliçons vitals i prioritàries per a l'alumnat del centre docent.

Respecte a la **governança i el marc institucional**, el municipi d'Alguenya es troba integrat en la Mancomunitat del Vinalopó, un organisme intermunicipal clau per a la coordinació de serveis, el foment del benestar

social i el desenvolupament de polítiques de sostenibilitat a escala comarcal. Així mateix, la governança local es veu fortament recolzada per les línies estratègiques de la Diputació d'Alacant, especialment en matèria d'assessorament mediambiental i transició energètica.

D'altra banda, el municipi compta amb un **teixit associatiu i comunitari** molt dinàmic que actua com a motor de la vida social i cultural de la localitat. Entre els col·lectius més destacats es troben l'Associació de Famílies d'Alumnes (AFA) del centre, aliat fonamental en la implantació d'este Pla, l'Associació d'Agressats i Mestres, l'Associació de Mestresses de Casa, el col·lectiu de Jubilats i Pensionistes, i entitats de gran arrelament cultural com la Societat Musical i Cultural d'Alguenya. Esta xarxa de col·lectius civils és un actiu de gran valor per a canalitzar la participació ciutadana i estendre els valors de la sostenibilitat des de l'escola cap a totes les llars del poble.

5.2

COORDINACIÓ DEL GRUP MOTOR I PARTICIPACIÓ

5.2.1. Participació dels grups d'interès

La fase inicial d'este procés metodològic consisteix en la constitució formal del Grup de Control i Seguiment (GCS), també anomenat Grup Motor, considerat l'element estructural clau per a l'harmonització, l'articulació i el correcte desenvolupament del Pla de Sostenibilitat. Amb l'objectiu de garantir una visió transversal i coordinada, este equip de treball estarà integrat per membres de l'equip directiu de la institució, representants del cos docent vinculats directament als cicles educatius implicats en les accions, una persona especialista en l'àmbit tècnic ambiental, un perfil tècnic en dinamització i participació ciutadana, i un representant de l'equip de govern de l'Ajuntament d'Alguenya.

Les atribucions d'este grup inclouen:

- ✓ Treballar en el desenrotllament del Pla de Sostenibilitat
- ✓ Dinamitzar la participació de la comunitat escolar i els actors involucrats en el procés de redacció del Pla
- ✓ Analitzar i monitorar el procés participatiu i el desenrotllament del Pla
- ✓ Desenrotllar l'estratègia de comunicació i difusió del Pla

L'horitzó estratègic de la comunicació se centra a optimitzar i diversificar tots els canals de difusió disponibles per a projectar el Pla de Sostenibilitat, les seues fites i els seus continguts clau cap al públic objectiu. Amb este propòsit, s'articularan de manera sinèrgica els mitjans propis de l'Ajuntament d'Alguenya i de la institució educativa, incloent-hi els portals web oficials, els perfils institucionals en xarxes socials i els butlletins informatius municipals. L'objectiu és canalitzar la informació mitjançant formats d'alt impacte visual, com ara cartelleria digital, infografies i tríptics informatius, que estimulen l'interés i la implicació de la ciutadania.

Respecte als **grups participants** en el present pla de sostenibilitat, es troben els següents:

- ✓ Alumnat: 150 alumnes
- ✓ Professorat i equip directiu del centre: 22 docents
- ✓ Associació de de Famílies d'Alumnes (AFA)
- ✓ Institucions: Ajuntament d'Alguenya

Pel que fa a l'estudiantat, la totalitat de l'alumnat de la institució docent es configura com un agent participant actiu d'este document, contribuint de manera directa a través de les seues rutines i accions diàries a la consecució de les fites ambientals col·lectives. Per la seua part, el

cos docent assumeix la responsabilitat de vertebrar i promoure els valors ecosocials a les aules, liderant i canalitzant les dinàmiques pedagògiques que donen compliment als objectius estratègics del Pla.

Respecte a l'**Associació de Famílies d'Alumnes (AFA)**, esta entitat esdevé un pilar de cooperació fonamental, actuant com el nexse d'unió idoni entre la comunitat educativa i la ciutadania en general. La seua implicació en el dia a dia de l'escola funciona com a palanca d'impuls per al desenvolupament d'activitats transversals sobre sostenibilitat, alhora que la seua labor de conscienciació en l'àmbit de la llar resulta clau per a educar generacions compromeses amb el respecte a l'entorn.

Finalment, el marc institucional liderat per l'**Ajuntament d'Alguenya** es consolida com l'agent tractor amb major capacitat de transformació per a blindar el futur sostenible tant del municipi com de la seua escola. El disseny i l'aprovació d'este Pla reflecteixen fermament la voluntat política i social d'apostar per canvis estructurals que col·laboren en la mitigació del canvi climàtic, promovent estils de vida sostenibles que garantisquen el benestar i la prosperitat de tota la població.

Amb la finalitat de garantir l'aprovació formal del Pla, així com la seua correcta execució i avaluació contínua, es constituirà un Grup Motor encarregat de coordinar i desplegar de manera executiva el Pla de Sostenibilitat del **CEIP Virgen del Remedío d'Alguenya**. Este equip de treball de caràcter transversal estarà integrat per

membres de l'equip directiu de la institució, personal del cos docent, especialistes en l'àmbit tècnic ambiental i representants del consell escolar del centre.

Representant del Centre: Olga Martínez Verdú (Directora)

Representant de l'AFA: Zaida Ruvira Hurtado

Representant de l'Ajuntament: Sergio Ramírez Ruiz (Alcalde)

5.2.2. Participació de l'alumnat

Dins de la fase de diagnòstic per a l'elaboració del Pla, s'han dut a terme una sèrie d'enquestes adreçades a l'estudiantat, complementades amb tallers participatius en matèria d'educació ambiental en el mateix col·legi. Estes dinàmiques s'han estructurat al voltant de quatre eixos temàtics clau: **l'eficiència energètica**, la **mobilitat sostenible**, **l'estalvi d'aigua** i la **gestió de residus** a través del reciclatge. A continuació, es detallen i s'analitzen els resultats obtinguts en estes consultes.

En el cas del CEIP Virgen del Remedío, l'enquesta s'ha administrat a l'alumnat matriculat en els cursos des de primer fins a sisé d'Educació Primària. Per al correcte desenvolupament de l'activitat i dels tallers pràctics, els escolars es van organitzar de manera cooperativa en tres grups de treball diferenciats: un primer bloc integrat pels nivells de primer i segon de Primària, un segon bloc integrat pels cursos de tercer i quart,

i un tercer bloc constituït per cinqué i sisé de Primària, realitzant així una sessió per cada cicle educatiu.

Durant el procés de recollida de dades, es van llegir les qüestions en veu alta i s'explicaren aquells conceptes més complexos o abstractes, assegurant així una comprensió òptima dels enuncisats i afavorint una participació reflexiva i conscienciada per part de l'alumnat. En iniciar la sessió, i després d'haver exposat de forma introductòria els fonaments del Pla de Sostenibilitat mitjançant dinàmiques lúdiques, es va plantejar la primera qüestió per a avaluar el grau de retenció conceptual dels xiquets i xiquetes; una pregunta de caràcter tancat amb dos opcions de resposta on només una d'elles era la correcta.

Curs	Resposta correcta ✓	Resposta incorrecta X	Total Alumnes
1r - 2n	13	7	20
3r - 4t	5	23	28
5é - 6é	12	8	20

D'una altra banda, es va preguntar què **elements del col·legi consideren que causen més dany al planeta** i els resultats van ser els següents:

Acció	1r - 2n	3r - 4t	5é - 6é
TOTAL ALUMNES	20	28	20
L'aigua que es gasta	0	3	4
El fem del pati	10	28	10
El fum dels cotxes	8	17	10
Les llums enceses	2	0	0

D'entre els **temes que creuen que poden ser més importants per a millorar el seu col·legi i el planeta en general**, els resultats són els següents:

	1r - 2n	3r - 4t	5é - 6é
TOTAL ALUMNES	20	28	20
Animals i plantes	15	16	12
Paisatge	16	9	16
Aigua	12	10	16
Residus	14	18	9
Energies	6	3	0
Mobilitat	15	8	6
Salut	8	16	6
Alimentació	11	18	13

D'estos resultats es desprèn que els temes més valorats pels alumnes/as per a millorar el seu col·legi són animals i plantes, paisatge, aigua i alimentació.

A la qüestió de les activitats que es realitzen personalment perquè el col·legi sigui més respectuós amb la naturalesa i les persones, els alumnes responen el següent:

Acció	1r - 2n	3r - 4t	5é - 6é
TOTAL ALUMNES	20	28	20
Recicle tots els residus de classe	10	23	11
Tanque l'aixeta i no malgaste aigua	20	28	20
Estalvi energia apagant la llum i l'ordinador	7	19	20
Vinc al col·legi caminant per a no contaminar	19	20	17

Finalment, l'alumnat va donar la seua opinió sobre si els va agradar participar al Pla de Sostenibilitat:

Curs	Resposta afirmativa✓	Resposta negativa X	Total Alumnes
1r - 2n	12	8	20
3r - 4t	27	1	28
5é - 6é	20	0	20

S'observa una elevada participació de l'alumnat d'estos cursos en pràcticament totes les accions, encara que es pot millorar la conscienciació sobre estos aspectes.

5.2.3. Participació dels actors clau del centre

Des de l'inici del projecte, s'han recopilat dades exhaustives sobre la institució educativa amb la finalitat de completar el diagnòstic intern del CEIP Virgen del Remedio. Amb este propòsit, s'han dut a terme diverses reunions amb els actors clau de la comunitat mitjançant la dinàmica de grup de discussió (focus group), abordant de manera transversal aspectes crítics com el consum energètic i hídric, la gestió de materials i aliments, la mobilitat i la recollida selectiva de residus, entre d'altres.

Paral·lelament, s'ha dissenyat i dinamitzat una enquesta anònima destinada a ciutadania, famílies i professorat per a recollir les perspectives de sostenibilitat en el centre. Esta consulta ha permés avaluar la seua percepció sobre les problemàtiques existents i detectar les oportunitats de millora potencials, tant en l'àmbit de les

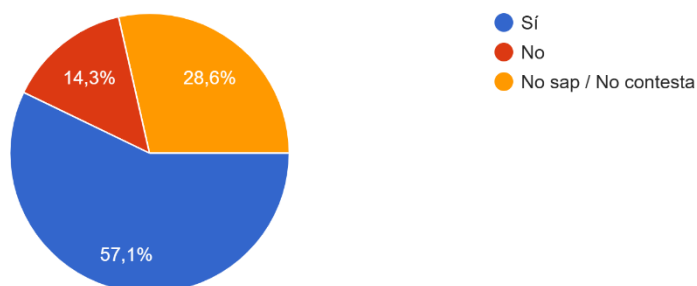
infraestructures i instal·lacions com en el relatiu a la sensibilització i els hàbits de conducta de la comunitat educativa

Dels resultats obtinguts, podem destacar que:

Respecte a la **presència de la sostenibilitat a les aules**, més de la meitat dels participants (57,1%) afirmen que es tracta d'un concepte treballat habitualment amb l'alumnat. Per la seua banda, un 28,6% d'enquestats manifesta no tindre la seguretat o la informació suficient sobre aquest aspecte (No sap / No contesta), mentre que un 14,3% considera que no és un tema tractat sovint.

És la sostenibilitat un concepte tractat sovint a les aules del centre?

7 respuestas

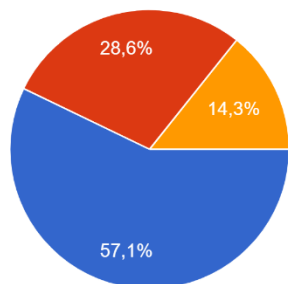

En analitzar la **percepció del compromís ambiental del col·legi** mitjançant l'escala de colors, una majoria clara del 57,1% situa el centre en el nivell "Verd", valorant que l'escola està molt compromesa i que aquest esforç es tradueix en accions visibles en el dia a dia. Tanmateix, un 28,6% de les respostes opta pel color "Roig", considerant que les actuacions actuals són encara insuficients davant el repte de l'emergència climàtica, i un 14,3% tria el color "Groc", senyalant que tot i dur a terme iniciatives, es requereix major informació, implicació o recursos per a consolidar els objectius de sostenibilitat.

Si hagueres de triar un color per a definir el compromís ambiental actual del nostre col·legi, quin triaries?

7 respuestas

- Verd: El centre està molt compromès, es fan moltes accions i es nota en el dia a dia.
- Groc: Es fan coses, però falta informació, implicació o recursos per a millorar.
- Roig: Crec que estem actuant de manera insuficient davant l'emergència climàtica.

Quant a la percepció de les polítiques existents i els reptes de futur del centre, les dades mostren un clar desfasament entre el coneixement de les accions i les prioritats de millora:

D'una banda, pel que fa a l'**existència de polítiques de sostenibilitat** concretes, s'observa un desconeixement generalitzat o una falta de visibilitat interna, ja que la majoria de les respostes (4 de les 7) indiquen "No ho sé", "No sé" o "Ni idea". Entre aquelles persones que sí identifiquen iniciatives en el col·legi, es destaquen principalment les accions relacionades amb la gestió de residus i el reciclatge, l'ús de l'hortet escolar i activitats transversals d'educació ambiental i mobilitat sostenible.

D'altra banda, en identificar els **principals reptes de futur del centre educatiu** (on es podien triar diverses opcions), destaquen dos àmbits prioritaris amb una clara coincidència:

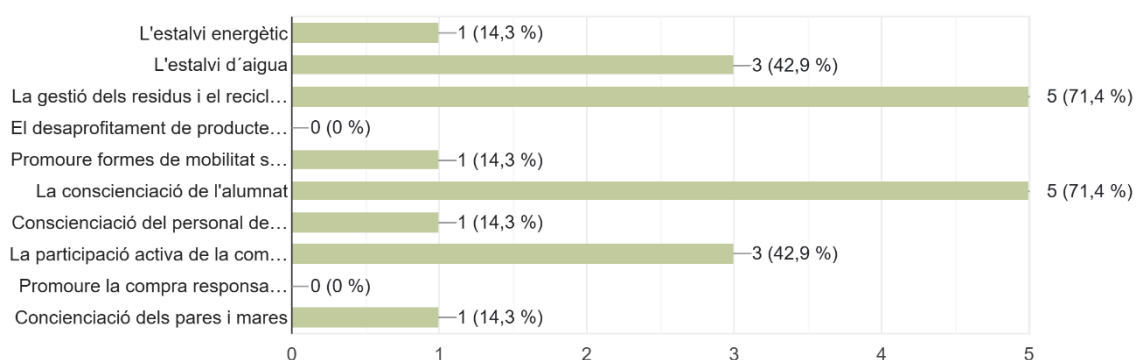
- **La gestió dels residus i el reciclatge** (71,4%): Assenyalat per 5 dels 7 enquestats com una assignatura pendent fonamental.
- **La conscienciació de l'alumnat** (71,4%): Posicionada al mateix nivell d'importància (5 respostes) com un eix pedagògic clau a reforçar.

A continuació, un 42,9% dels participants (3 respostes) assenyalen com a reptes rellevants l'estalvi d'aigua i la participació activa de la comunitat educativa. Finalment, altres aspectes com l'estalvi energètic (14,3%), el foment de la mobilitat sostenible (14,3%), la conscienciació del personal del centre (14,3%) i de les famílies (14,3%) s'identifiquen com a reptes secundaris però necessaris de tindre en compte en el pla d'acció.

Quin diria que és el principal o principals reptes del centre educatiu en matèria de sostenibilitat?

7 respuestas

En analitzar les justificacions de text lliure sobre les respostes anteriors, les aportacions de les persones participants, que es mostren a continuació, es poden agrupar en tres blocs temàtics principals:

- **Conscienciació i educació en valors:** La majoria dels comentaris coincideixen a valorar positivament la tasca pedagògica del centre. Es destaca la importància de donar exemple i d'inculcar la sensibilitat ambiental des d'edats ben primerenques, emfasitzant que la sostenibilitat és un aprenentatge compartit que s'ha de treballar de manera conjunta entre l'escola i la llar.
- **Accions pràctiques i gestió de recursos:** S'esmenta novament el reciclatge com a eix central de la pràctica diària (fent referència expressa a l'èmfasi en la separació de residus com els envasos) i s'apunta a la preocupació per la riquesa i escassetat dels recursos hídrics.

- Respostes no concloents o fora d'àmbit: Un percentatge menor de les respostes manifesta desconeixement ("No sé") o aporta valoracions d'índole política/externa que no s'ajusten directament a la gestió operativa del col·legi.

Raone de manera breu la seua resposta anterior

7 respuestas

Es fà molta énfasis en el reciclatge

La sostenibilitat s'ensenya al col·legi i tb a la casa

La importancia de que los alumnos sean concientes de su entorno

ESTAN DANDO EJEMPLO AL ALUMNADO PARA QUE VAYAN CONCIENCIANDOSE DE TODO DESDE BIEN PEQUEÑOS

El agua es escasa y los catalanes no nos dan

No sé

Envases de aluminio

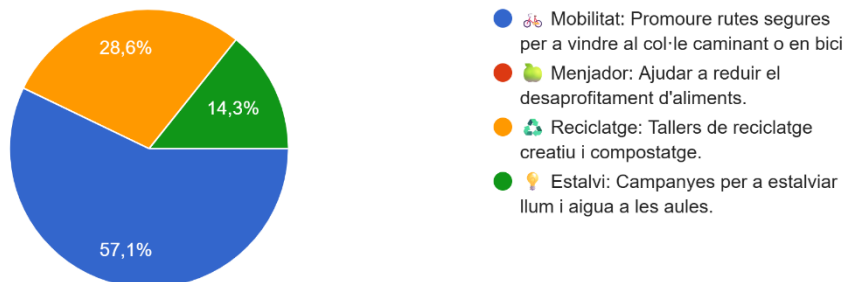
Pel que fa a la **compra responsable de materials** (paper reciclat, bolígrafs o retoladors recarregables), la postura majoritària és favorable: un 42,9% dels participants (3 respostes) afirma que sí que es practica al centre. Per la seua banda, un 28,6% (2 respostes) considera que no es duu a terme i un altre 28,6% manifesta no tindre informació sobre aquest aspecte (No sap / No contesta).

D'altra banda, en consultar sobre els **xicotets gestos en què m'agradaria implicar-me el pròxim curs** per a millorar la sostenibilitat del col·legi, les preferències de la comunitat educativa mostren una clara prioritat:

En quin d'estos xicotets gestos t'agradaria implicar-te per a fer l'escola més sostenible el pròxim curs?

7 respuestas

L'anàlisi de les preguntes obertes sobre l'Economia Circular i les propostes d'innovació ofereix informació valuosa per a definir el pla d'acció, destacant aportacions molt concretes enmig d'un percentatge d'incertesa:

- **Millora en la Regla de les 3 Erres i Economia Circular:** Tres de les set respostes manifesten desconeixement directe ("No sé", "Ni idea"), mentre que una altra persona considera que el centre ja ho treballa de manera adequada i no sap fins a quin punt es pot millorar. D'altra banda, les aportacions proposen fets concrets: **eliminar les botelles de plàstic d'un sol ús**, millorar la separació de residus, reduir el consum innecessari, **reutilitzar materials didàctics** i potenciar la informació, la col·laboració i les activitats de conscienciació amb l'alumnat.
- **Propostes de mesures innovadores immediates:** Així com en el bloc anterior tres respostes indiquen "No ho sé", les opcions proposades per la resta de participants apunten cap a una transformació integral de les infraestructures:
 - **Energies renovables i eficiència:** Destaca la voluntat d'instal·lar **plaques fotovoltaïques, aerotèrmia**, il·luminació LED i fins i tot alternatives originals com un molí de vent per a generar electricitat.
 - **Confort tèrmic i espais exteriors:** Es demana la creació de **zones de ombra** al pati.

- **Gestió integral i pedagogia viva:** Es proposa una escola amb un sistema de sostenibilitat global que combine el reciclatge intel·ligent, la reutilització de materials, la potenciació de l'hort escolar i la participació activa de tot l'alumnat en la cura del medi ambient.

De quina manera creu que podria millorar-se la participació del centre en l'Economia Circular i la Regla de les 3 Erres (reduir, reutilitzar i reciclar)?

7 respuestas

Crec que ja es fà, no se fins a on es podria millorar

No utilizar botelles de plastic

Mas informacion y colaboracion

Mejorando la separación de residuos, reduciendo el consumo innecesario, reutilizando materiales y haciendo actividades para concienciar a los alumnos sobre la importancia de cuidar el medio ambiente.

Ni idea

No sé

No se

ESBU

Si pogueres implementar una mesura innovadora de manera immediata al centre, quina seria la teua proposta per a transformar l'escola en un espai 100% sostenible?

7 respuestas

Jo, apostaria per la instal·lació d'aerotermita i plaques fotovoltaiques. També treballaria per la instal·lació de zones de sombratge

Molí de vent per fer electricitat

No lo se

Si pudiera implementar una medida innovadora de manera inmediata, propondría crear una escuela con un sistema de sostenibilidad integral: instalar energías renovables como paneles solares, reducir al máximo los residuos, crear zonas de reciclaje inteligente y fomentar la reutilización de materiales. También impulsaría un huerto escolar y actividades donde todo el alumnado participe en el cuidado del medio ambiente.

Bombillas led

No sé

No se

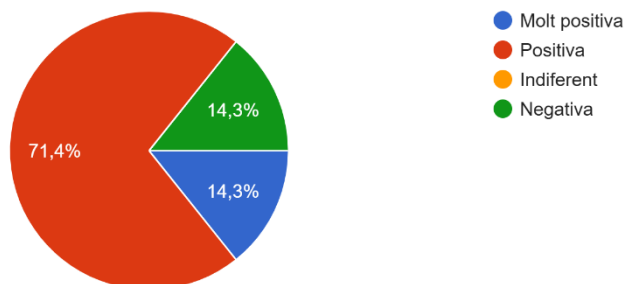
La valoració general sobre el procés i la gestió del Pla de Sostenibilitat mostra un suport molt ampli per part de la comunitat educativa:

- **Estratègia participativa:** La gran majoria de les persones enquestades avalua el desenvolupament del pla de manera favorable. Un 71,4% considera que ha sigut "Positiva" i un 14,3% la qualifica de "Molt positiva". L'altre 14,3% restant expressa una valoració "Negativa".

Com valoreu l'estratègia participativa i el desenvolupament d'aquest Pla de Sostenibilitat en el nostre centre?

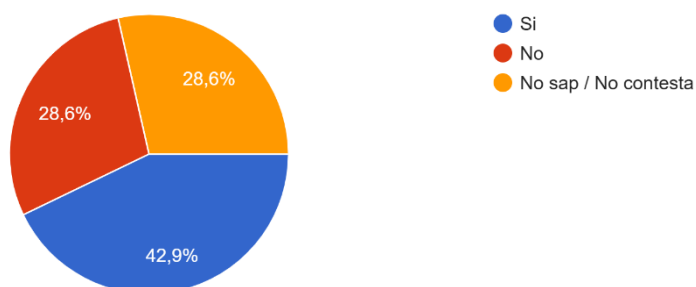
7 respuestas

- **Claredat en la informació:** Prop de la meitat dels participants (42,9%) afirma que la documentació i les comunicacions han sigut clares i fàcils d'entendre. D'altra banda, un 28,6% opina que no ho han sigut i un altre 28,6% opta per "No sap / No contesta".

Consideres que la documentació i les comunicacions del Pla han sigut clares i fàcils d'entendre?

7 respuestas

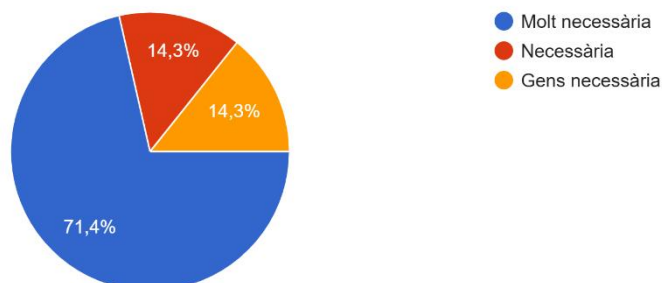

- **Implicació municipal:** Una aclaparadora majoria del 85,7% recolza la necessitat d'aquesta col·laboració, dividida entre un 71,4% que la troba "Molt necessària" i un 14,3% que la veu "Necessària". Únicament un 14,3% considera que és "Gens necessària".

Considera que la participació de l'ajuntament en estes accions de sostenibilitat és necessària?

7 respuestas

Per a tancar l'avaluació, les **observacions finals i suggeriments** aportats emfasitzen la meta essencial del projecte i la coordinació col·lectiva:

Algun comentari o indicació que vulga afegir?

4 respuestas

No

L'objectiu principal es el benestar de l'alumnat

Me gustaría añadir que es importante que toda la comunidad educativa participe en pequeñas acciones diarias para conseguir un centro más sostenible. Con la colaboración de alumnos, profesores y familias se pueden lograr grandes cambios.

5.2.4. Anàlisi DAFO

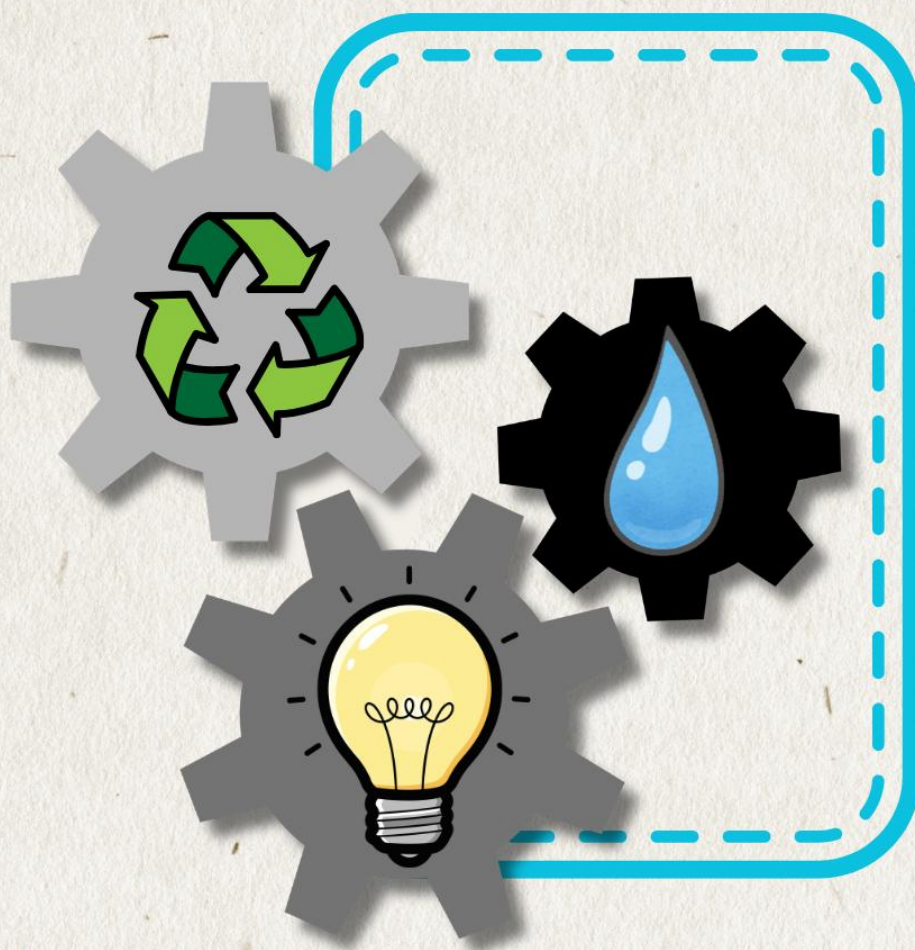
La matriu d'anàlisi DAFO és una eina que proporciona la informació necessària per a conèixer una situació real i el seu context. De la mateixa manera, facilita la presa de decisions i l'elaboració d'un pla estratègic, tenint en consideració els factors tant a nivell intern (fortaleses i debilitats), com a extern (oportunitats i amenaces), afavorint d'aquesta manera, la implementació d'accions i mesures correctives necessàries i adaptades a cada entorn.

Debilitats	a) Aïllament (coberta de vidre) i climatització millorable b) Falten dispositius d'estalvi d'aigua a les instal·lacions sanitàries c) Falten detectors de presència de llum d) Millorable la eficiència energètica del centre	Amenaces	a) Limitacions tècniques b) Canvis en l'equip directiu i AMPA/AFA c) Canvis en l'equip de govern municipal d) Excés de burocratització de les tasques dels docents e) Gran dependència pressupostària de la administració
Fortaleses	a) Es promou la sostenibilitat a través de la participació en programes i projectes b) Us de l'hort escolar c) Existència de poals de reciclatge en el centre d) La majoria de l'alumnat acudeix a peu a l'escola e) Alumnes formats i conscienciats sobre temes ambientals i de sostenibilitat	Oportunitats	a) Impuls de les activitats del Pla amb el suport de l'AMPA/AFA b) Col·laboració amb l'Ajuntament c) Col·laboració amb altres entitats per a realitzar tallers, visites, etc. d) Professorat implicat amb el projecte e) Ajuntament implicat en la sostenibilitat

5.3

PLA D'ACTUACIÓ PER ÀREES

El Pla d'Acció per al centre escolar es configura com un conjunt definit d'accions adreçades a donar solució a les problemàtiques detectades durant la fase de diagnòstic i que s'han considerat prioritàries. Este document incorpora principalment actuacions directes, és a dir, aquelles que poden ser assumides i executades pels mateixos membres de la comunitat educativa amb els recursos disponibles. La tipologia de les accions està dissenyada perquè la seua execució recaiga fonamentalment sobre l'alumnat, comptant amb el guiatge del cos docent i el suport de les famílies.

La realització de cada tasca s'assignarà a un grup-classe determinat, sent habitualment els i les representants d'eixe grup els qui lideren el projecte amb el suport del seu tutor, tutora o docent responsable. Serà el mateix alumnat qui s'haurà d'organitzar per a planificar el desplegament de la seua acció, establint terminis, identificant necessitats, gestionant recursos, coordinant les metodologies de treball i superant de manera cooperativa les dificultats que puguem sorgir.

D'esta manera, el Pla d'Acció mobilitzarà la pràctica totalitat dels nivells de la institució educativa, involucrant les famílies, el claustre, l'equip directiu i, de forma sinèrgica, l'Ajuntament i altres entitats locals per a treballar coordinadament en la millora de l'entorn escolar.

Els recursos econòmics necessaris per a abordar estes actuacions provindran dels fons propis del centre, de les partides obtingudes mitjançant ajudes i subvencions, o d'aquelles línies captades específicament per al finançament del Pla. En este sentit, la Diputació d'Alacant i la Generalitat Valenciana convoquen anualment línies d'ajuda per als centres educatius. Estes subvencions es poden tramitar en coordinació amb l'Ajuntament d'Alguenya, bé com a fons directes per al col·legi o bé integrades en actuacions globals de sostenibilitat municipal. Així mateix, els mitjans materials requerits seran els propis de l'escola, els cedits en règim de préstec pel consistori o altres administracions, i els aportats per la col·laboració de les famílies, prioritant sempre l'ús de materials reutilitzats i reciclats.

Moltes de les accions es podran desenvolupar dins de l'horari lectiu, ja que van lligades a l'adquisició de competències clau incloses en el currículum de les diferents àrees acadèmiques. No obstant això, determinades activitats es podran articular sota un format extracurricular a causa de les seues característiques específiques. En ocasions puntuals, serà necessari comptar amb personal extern especialitzat per a realitzar tasques tècniques que s'allunyen de les funcions pedagògiques i que no pugen ser assumides per la comunitat escolar.

Per al control documental, cada docent emplenarà una fitxa descriptiva per a registrar com s'ha executat l'acció assignada (Annex 1). Paral·lelament, la persona coordinadora del projecte formalitzarà la fitxa global del Pla d'Acció (Annex 2), una taula matriu que resumeix totes les línies de treball i permet disposar d'una visió holística de la planificació. L'aprovació definitiva del document estarà supervisada i validada pel Grup Motor, que actuarà com a òrgan encarregat de dictaminar el vistiplau a les diferents propostes.

En este marc, l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible es constitueix com el referent de governança comú; una guia estructurada en 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de caràcter social, econòmic i ambiental, desglossats en 169 metes concretes fonamentades en la defensa dels drets humans i la protecció del medi ambient. A través d'estes fites es pretén assolir un model de desenvolupament inclusiu i compromés, capaç de garantir el benestar i la resiliència de les generacions actuals i futures.

5.3.1. Consum Energètic

✓ **RENOVACIÓ DE LA IL·LUMINACIÓ AMB LED**

El sistema d'il·luminació actual de les aules i espais comuns del centre presenta un consum elèctric elevat i una eficiència lumínica millorable a causa de l'antiguitat dels equips fluorescents existents, la qual cosa motiva una transició integral cap a la tecnologia LED (Light Emitting Diode) per a reduir de manera immediata la potència demandada, disminuir el consum en més d'un 50% i millorar el confort visual eliminant el parpelleig i augmentant l'índex de reproducció cromàtica. Atesa la titularitat municipal de l'edifici del CEIP Virgen del Remedio, l'execució d'esta mesura d'ecoeficiència es canalitzarà de manera coordinada amb els serveis tècnics de l'Ajuntament d'Alguenya a través d'un desplegament ordenat que començarà amb una auditoria i inventariat lumínic inicial dels punts de llum, continuarà amb la substitució progressiva de les lluminàries obsoletes, prioritzant les aules, els corredors i el menjador, i conclourà amb la classificació i retirada regulada dels components vells com a residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE) a través de l'Ecoparc o gestor autoritzat, evitant així la dispersió ambiental de contaminants com el mercuri.

La implantació d'esta mesura contribueix de manera directa a la reducció de la petjada de carboni del col·legi, ja que una menor demanda elèctrica es tradueix en una disminució de les emissions de CO₂ a l'atmosfera. Esta acció s'alinea plenament amb l'**ODS 7 (Energia assequible i no contaminant)**, l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)** i l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, transformant la infraestructura del centre en un model pràctic d'edificació sostenible per a tot el municipi.

- **Responsables de l'acció:** Àrea de Serveis Tècnics i Manteniment de l'Ajuntament d'Alguenya (mitjançant la sol·licitud i gestió de línies de subvenció de la Diputació d'Alacant o la Generalitat Valenciana), en coordinació amb l'Equip Directiu del centre.

- **Elements d'èxit:** Substitució progressiva de les lluminàries fluorescents obsoletes per panells LED d'alta eficiència, assolint un estalvi superior al 50% en el consum elèctric de les aules.
- **Cost aproximat:** Entre 10 € i 15 € per punt de llum.

✓ DETECTORS DE PRESÈNCIA AMB SENSOR DE LLUM NATURAL

L'automatització dels punts de llum mitjançant tecnologia de detecció s'estableix com una solució idònia per a contindre el consum elèctric a l'interior de l'escola. Amb este sistema s'eviten tant els descuits en l'apagat com el funcionament de lluminàries en espais que es troben buits. Per a optimitzar la inversió, es proposa instal·lar dispositius intel·ligents equipats amb fotocèl·lules de regulació ambiental, les quals mesuren el

nivell de claror natural i bloquegen l'encesa artificial si la radiació solar ja és suficient per a cobrir les necessitats del moment. Zones de pas o d'ús intermitent com ara corredors, magatzems i lavabos són els punts prioritaris per a ubicar estos elements.

A l'hora de planificar el desplegament tècnic, es recomana seguir un criteri d'eficiència econòmica: en aquelles dependències completament interiors on no hi ha entrada de claror externa es prioritzaran els sensors de presència bàsics (més econòmics), mentre que els detectors combinats amb mesurador de llum solar es reservaran exclusivament per a estances dotades de finestres o lluernes.

La implantació d'esta tecnologia de control intel·ligent redueix de manera directa el malbaratament energètic del centre i, per tant, disminueix de forma paral·lela la petjada de carboni de la comunitat escolar. Esta acció s'alinea amb l'**ODS 7 (Energia assequible i no contaminant)**, en promoure l'eficiència en el consum públic; amb l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, en fomentar hàbits de consum racional i tecnologies d'ecodisseny; i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en mitigar les emissions de

gasos d'efecte d'hivernacle a través d'una gestió intel·ligent i automatitzada de les nostres infraestructures.

- **Responsables de l'acció:** Àrea de Serveis Tècnics i Manteniment de l'Ajuntament d'Alguenya (mitjançant la sol·licitud i gestió de línies de subvenció de la Diputació d'Alacant o la Generalitat Valenciana), en coordinació amb l'Equip Directiu del centre.
- **Elements d'èxit:** Instal·lació detectors de presència.
- **Cost aproximat:** 25€ els detectors simples, 35€ els detectors amb detecció de llum natural.

✓ RENOVACIÓ DELS ELECTRODOMÈSTICS

Amb l'objectiu d'atenuar la demanda elèctrica en les dependències de serveis del col·legi, es planteja la renovació progressiva de l'equipament de gamma blanca de caràcter convencional per models d'alta eficiència que compten amb una qualificació energètica de classe A o superior. Esta mesura es desplegarà de manera escalonada, priorititzant la substitució d'aquells aparells que queden fóra de servei per avaria o obsolescència, així com quan es dispose de la corresponent consignació pressupostària per a afrontar la inversió. Atés que la titularitat i el manteniment d'estos elements estructurals corresponen a l'administració local, l'execució d'esta línia de treball es coordinarà de forma directa mitjançant un acord institucional amb l'Ajuntament d'Alguenya per a planificar les adquisicions de manera conjunta.

La progressiva incorporació de maquinària d'alta eficiència disminueix el consum d'electricitat en estat de repòs (*standby*) i el consum operacional dels serveis del centre, reduint de manera paral·lela la petjada de carboni associada. Esta línia d'acció s'alinea

nítidament amb l'**ODS 7 (Energia assequible i no contaminant)**, en reduir la intensitat energètica de l'edificació; amb l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, en promoure criteris de compra pública verda i un ús conscient dels recursos electrodomèstics; i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en actuar com una mesura de mitigació directa enfront de la crisi climàtica des de l'administració local.

- **Responsables de l'acció:** Àrea de Serveis Tècnics i Manteniment de l'Ajuntament d'Alguenya (mitjançant la sol·licitud i gestió de línies de subvenció de la Diputació d'Alacant o la Generalitat Valenciana), en coordinació amb l'Equip Directiu del centre.
- **Elements d'èxit:** Canvi d'electrodomèstics per uns altres amb etiqueta classe A.
- **Cost aproximat:** Cobert per subvencions.

✓ **INSTAL·LAR PLAQUES FOTOVOLTAIQUES**

Amb l'objectiu d'avançar cap a l'autosuficiència energètica del centre, reduir els costos operatius municipals i mitigar les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, es proposa la implantació d'un sistema fotovoltaic per a autoconsum a la coberta de l'edifici escolar. La col·locació de panells solars permetrà aprofitar l'alta radiació solar del municipi per a cobrir la demanda elèctrica base del col·legi durant l'horari lectiu (il·luminació, equips informàtics i climatització). Si la normativa ho permet, l'energia sobrant durant els caps de setmana i períodes de vacances es podrà abocar a la xarxa municipal baix la modalitat d'autoconsum col·lectiu per a abastir altres instal·lacions públiques pròximes.

Per a executar aquesta mesura, els serveis tècnics de l'Ajuntament coordinaran un estudi d'idoneïtat estructural i d'orientació de la teulada. A més, la intervenció tindrà un vessant pedagògic: s'instal·larà un monitor digital al vestíbul per a mostrar la producció energètica i l'estalvi d'emissions en temps real, i el cos docent integrarà aquestes dades en unitats didàctiques STEM per a treure-li partit a l'aula.

La implantació d'aquesta mesura d'eficiència millora el perfil ambiental del centre i redueix la seua petjada de carboni. Aquesta acció s'emmarca directament en l'**ODS 7 (Energia assequible i no contaminant)**, en augmentar la proporció d'energia renovable en l'equipament públic; en l'**ODS 11 (Ciutats i comunitats sostenibles)**, en impulsar la transició ecològica municipal; i en l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en constituir una mesura local de mitigació enfront del canvi climàtic.

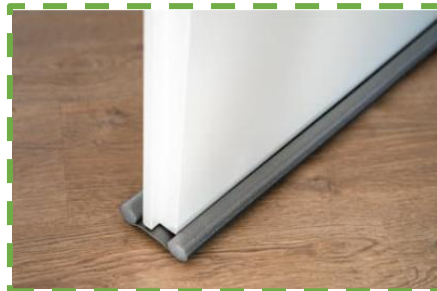
- **Responsables de l'acció:** Àrea de Serveis Tècnics i Manteniment de l'Ajuntament d'Alguenya (mitjançant la sol·licitud i gestió de línies de subvenció de la Diputació d'Alacant o la Generalitat Valenciana), en coordinació amb l'Equip Directiu del centre.
- **Elements d'èxit:** Instal·lació del camp fotovoltaic a la coberta, funcionament de l'inversor i ús pedagògic de les dades de producció a l'aula.
- **Cost aproximat:** Cobert per les obres de reforma integral de l'Ajuntament.

✓ **MILLORA DE L'AÏLLAMENT DE LES PORTES INTERIORS**

L'optimització de l'envolupant tèrmica interior de l'edifici requereix contindre les infiltracions d'aire que es produeixen a través de les ranures inferiors de les portes de pas. Este flux incontrolat entre estances genera pèrdues calòriques significatives en els espais climatitzats, disminuint el rendiment dels sistemes de calefacció. Tot i que els punts crítics d'aïllament se situen en els accessos principals de connexió amb l'exterior, l'actuació sobre els tancaments interns representa una millora notable de l'eficiència energètica global del centre.

Com a solució d'alt impacte econòmic i senzill desplegament operatiu, es proposa la col·locació sistemàtica de burlets en la base de les fulles de pas. Estos elements actuen com una barrera mecànica que segella els buits inferiors, bloquejant les corrents d'aire creuades i estabilitzant el confort

tèrmic dels espais educatius. Esta intervenció s'alineja amb els principis de la sostenibilitat i l'economia circular en permetre l'actualització i aprofitament de les fusteries actuals, eludint inversions majors o substitucions estructurals innecessàries de les instal·lacions existents.

El segellat mecànic de les infiltracions optimitza el funcionament de la calefacció i rebaixa la intensitat de l'energia utilitzada per a aclimatar les aules, disminuint així la petjada de carboni del CEIP Virgen del Remedio. Esta línia de treball s'emmarca directament en l'**ODS 7 (Energia assequible i no contaminant)**, en reduir les pèrdues passives en les infraestructures públiques; en l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, ja que respon als valors de l'economia circular en permetre l'actualització, manteniment i aprofitament de les fusteries i instal·lacions actuals, eludint inversions majors o substitucions estructurals innecessàries; i en l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en constituir una acció directa i local de mitigació enfront de la crisi climàtica.

- **Responsables de l'acció:** Àrea de Serveis Tècnics i Manteniment de l'Ajuntament d'Alguenya en coordinació amb l'Equip Directiu del centre.
- **Elements d'èxit:** Instal·lació de borlets en portes interiors.
- **Cost aproximat:** 15€ per borlet.

5.3.2. Consum d'Aigua.

✓ INSTAL·LAR AIREJADORS EN LES AIXETES

La gestió eficient dels recursos hídrics a les instal·lacions del centre es veu afavorida pel fet que la major part dels punts de consum disposen de griferia de polsador temporitzat. Este mecanisme d'interrupció automàtica mitiga el risc de pèrdues d'aigua vinculades a descuits o distraccions, garantint un cabal limitat en el temps. Per a maximitzar este estalvi sense minvar el confort ni la pressió del servei, es planteja com a mesura complementària la incorporació sistemàtica d'atomitzadors o airejadors a les boques d'eixida de les aixetes. La integració d'estos petits dispositius de baix cost permet barrejar el flux d'aigua amb aire, aconseguint una reducció dràstica del volum de líquid descarregat en cada ús.

Esta millora de la infraestructura es consolidarà mitjançant el desplegament d'un programa d'accions de sensibilització transversal adreçat tant a l'estudiantat com al personal de la institució.

Esta línia de treball s'alinea de manera directa amb l'**ODS 6 (Aigua neta i sanejament)**, en fomentar l'ús eficient dels recursos hídrics i garantir la seua sostenibilitat; amb l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, en introduir dispositius d'ecodisseny i reducció del malbaratament a l'escola; i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en enfortir l'adaptació de les infraestructures públiques enfront dels escenaris de sequera i canvi climàtic.

- **Responsables de l'acció:** Àrea de Serveis Tècnics i Manteniment de l'Ajuntament d'Alguenya (mitjançant la sol·licitud i gestió de línies de subvenció de la Diputació d'Alacant o la Generalitat Valenciana), en coordinació amb l'Equip Directiu del centre.
- **Elements d'èxit:** Instal·lar airejadors en les aixetes.
- **Cost aproximat:** Subvencionat.

✓ **INSTAL·LACIÓ DE VÀTERS NOUS AMB CISTERNA DE DOBLE DESCÀRREGA**

En la situació actual, els sistemes de descàrrega dels inodors del centre manquen de mecanismes de buidatge parcial, la qual cosa provoca un consum fix i desmesurat de cabal en cada ús. Esta deficiència estructural quedarà solucionada de forma definitiva gràcies a la remodelació de les instal·lacions ja projectada a través del Pla Edificant, la qual preveu una renovació integral d'estos elements de fusteria i lampisteria.

Com a mesura de contingència provisional fins a l'inici d'estes obres de millora, es proposa aplicar una solució d'optimització mecànica de baix cost basada en la introducció d'elements de desplaçament de volum, com ara envasos plàstics llastrats, a l'interior de les cisternes convencionals. Esta intervenció d'emergència permet reduir de manera immediata la capacitat d'emmagatzematge del depòsit, aconseguint que cada cicle de descàrrega estalvie automàticament una quantitat significativa de litres d'aigua sense alterar el funcionament bàsic de la xarxa sanitària.

Este mètode de reducció volumètrica passiva disminueix de manera immediata la petjada hídrica del centre durant el període d'espera de les millores estructurals, optimitzant la despesa d'aigua de la xarxa pública. L'actuació s'alineja nítidament amb l'**ODS 6 (Aigua neta i sanejament)**, en introduir mesures pràctiques d'estalvi hídric en entorns amb estrès estacional; amb l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, en aplicar de manera real els principis de l'ecodisseny i la reutilització de materials (com l'ús d'envasos plàstics post-consum com a eina de llast); i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en promoure la resiliència i l'adaptació de les infraestructures educatives mitjançant solucions de mitigació immediata.

- **Responsables de l'acció:** Àrea de Serveis Tècnics i Manteniment de l'Ajuntament d'Alguenya (mitjançant la sol·licitud i gestió de línies de subvenció de la Diputació d'Alacant o la Generalitat Valenciana), en coordinació amb l'Equip Directiu del centre.

- **Elements d'èxit:** Renovació dels vàters per a aconseguir un estalvi d'aigua.
- **Cost aproximat:** Cobert per Pla Edificant.

✓ RECOLLIDA DE PLUVIALS PER A L'HORT

Amb l'objectiu d'avançar cap a l'autosuficiència hídrica i reduir el consum d'aigua de la xarxa de proveïment potable, es planteja la implantació d'un sistema de captació i emmagatzematge d'aigües pluvials aprofitant les superfícies de coberta de l'edifici escolar. Esta intervenció consistirà a connectar els canalons del col·legi a uns dipòsits per a arreplegar l'aigua de pluja. Després, esta aigua emmagatzemada s'utilitzarà per a regar l'hort escolar, la qual cosa permetrà estalviar aigua en el centre. Així mateix, l'actuació s'integrarà dins de l'Àmbit Pedagògic mitjançant el disseny de situacions

d'aprenentatge on l'alumnat pugui mesurar la pluviometria local de la comarca, analitzar la qualitat de l'aigua captada i calcular experimentalment l'estalvi de recurs hídric assolit, interioritzant el valor dels recursos no convencionals en la mitigació de la sequera.

La instal·lació d'infraestructures de captació pluvial disminueix la dependència de les fonts d'aigua de consum urbà i posa en valor els cicles naturals de l'entorn semiàrid d'Alguenya. Esta línia d'acció s'alinea plenament amb l'**ODS 6 (Aigua neta i sanejament)**, en augmentar substancialment l'eficiència de l'ús de l'aigua mitjançant el reciclatge i la reutilització; amb l'**ODS 11 (Ciutats i comunitats sostenibles)**, en millorar la resiliència i l'ecogestió de les infraestructures públiques; i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en actuar com una mesura d'adaptació directa enfront dels canvis en els patrons de precipitació derivats de l'emergència climàtica.

- **Responsables de l'acció:** Centre educatiu en coordinació amb l'Ajuntament.
- **Elements d'èxit:** Instal·lació del dipòsit de captació i aprofitament de l'aigua de pluja per a cobrir la demanda de reg per degoteig de l'hort.
- **Cost aproximat:** 40 € per dipòsit.

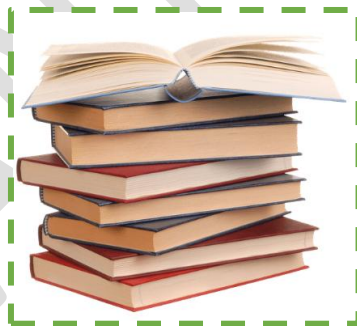
ESBORRANY

5.3.3. Consum de Materials

✓ COMPRA I REUTILITZACIÓ DE MATERIAL ESCOLAR

El foment del consum racional i la cultura de l'aprofitament del material didàctic constitueixen una altra línia d'acció prioritària dins de la comunitat educativa. Es promourà de manera sistemàtica la reutilització d'aquells recursos escolars del període lectiu anterior que mantinguen les seues propietats funcionals, restringint les noves adquisicions estrictament a les necessitats reals de l'alumnat. Esta pràctica no sols disminueix de manera directa el volum de residus cel·lulòsics i plàstics generats, sinó que representa un alleujament econòmic significatiu per a les economies familiars. Paral·lelament, s'incentivarà l'elecció de productes dotats de certificacions ambientals oficials, com ara papereria amb el segell de gestió forestal responsable FSC, i d'articles de llarga durada o recarregables.

En l'actualitat, la institució ja es troba plenament integrada en el programa institucional de Banc de Llibres de la Generalitat Valenciana, una eina d'èxit consolidada que fomenta la coresponsabilitat i l'ús compartit dels manuals de text. El Pla de Sostenibilitat aposta per garantir la continuïtat i l'enfortiment d'este servei com un dels pilars pràctics de l'economia circular al centre.

Per a assegurar la viabilitat del programa a llarg termini, es formalitzaran pautes d'atenció i manteniment dels llibres de text a les aules, sensibilitzant l'estudiantat sobre el valor de preservar el material que heretaran les futures promocions. En finalitzar el curs, la comissió responsable coordinarà la recollida, l'inventariat i la classificació dels fons documentals; un diagnòstic que permetrà organitzar de manera eficient el catàleg de dipòsits disponibles i planificar les necessitats reals de cara al següent cicle acadèmic.

La implantació d'esta mesura contribueix de manera directa a la reducció de la petjada de carboni del col·legi, ja que una menor demanda elèctrica es tradueix en una

disminució de les emissions de CO₂ a l'atmosfera. Esta acció s'alineja plenament amb l'**ODS 7 (Energia assequible i no contaminant)**, en reduir la intensitat energètica i millorar l'eficiència de la infraestructura pública; amb l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, en aplicar criteris de gestió de residus perillosos (RAEE) i potenciar tecnologies d'alta durabilitat; i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en constituir una acció local de mitigació eficient contra el canvi climàtica des de la comunitat escolar.

- **Responsables de l'acció:** Tutors i Alumnes de l'últim curs.
- **Elements d'èxit:** Continuar amb el banc de llibres. Aportar llibres i que els usen alumnes a l'any següent. Promoure la reutilització del material.
- **Cost aproximat:** Sense cost.

5.3.4. Consum d'Aliments i desaprofitament alimentari

✓ CONSUM SALUDABLE I REDUCCIÓ DE RESIDUS

L'acumulació massiva de residus derivats dels envasos monodosi als patis i aules representa un dels principals reptes ambientals en el dia a dia escolar. Per a contindre aquest impacte, el Pla d'Acció recull una línia de treball focalitzada en la cultura del "Residu Zero" (*Zero Waste*), orientada a substituir els elements d'un sol ús per sistemes de transport duradors en els esmorzars que s'aporten des de la llar. S'incentivarà de manera sistemàtica l'ús de carmanyoles i embolcalls tèxtils reutilitzables (tipus *Boc'n'Roll*) per als entrepans, eludint el consum de paper d'alumini i film plàstic, així com la implantació de cantimplores o ampolles recarregables que eliminen les xicotetes botelles de plàstic d'un sol ús. Paral·lelament, es promourà un canvi en els hàbits nutricionals, prioritzant el consum de productes frescos, locals i de temporada, com la fruita de proximitat, en detriment

dels aliments ultraprocessats, els quals no sols generen un excés de packaging sinó que resulten menys saludables per a l'estudiantat.

Esta línia d'actuació s'alinea de forma directa amb diversos Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030: **l'ODS 4 (Educació de qualitat) a través de la pedagogia ambiental, l'ODS 12 (Producció i consum responsables) i l'ODS 13 (Acció pel clima)**. Així mateix, en disminuir la dispersió de plàstics a l'entorn natural, la mesura impacta positivament en **l'ODS 11 (Ciutats i comunitats sostenibles), l'ODS 14 (Vida submarina) i l'ODS 15 (Vida d'ecosistemes terrestres)**.

Per a fer efectiva esta transició, l'alumnat de cinqué curs d'Educació Primària liderarà una campanya de sensibilització interna. Este grup-classe s'encarregarà de dissenyar i elaborar infografies i cartelleria informativa per a conscienciar els seus companys sobre els avantatges de l'alimentació sana i l'abandonament dels materials d'un sol ús. Com a acció pràctica de caràcter comunitari, s'instituirà formalment el "Dia de l'Esmorzar Sostenible i Saludable" de periodicitat setmanal, una jornada on es convidarà tota la comunitat escolar a participar aportant exclusivament fruita fresca de temporada protegida amb formats residu zero.

- **Responsables de l'acció:** Tutor i Alumnat.
- **Elements d'èxit:** Creació de la campanya i del dia de l'esmorzar saludable. Reducció visible de l'ús del paper de plata i materials d'un sol ús.
- **Cost aproximat:** Només material del col·legi si pot ser reutilitzant material rebutjat. Paper, cartolines, etc.

5.3.5. Residus i Economia Circular

✓ COMPROMÍS AMB L'ECONOMIA CIRCULAR

Com a estratègia per a consolidar el model d'economia circular i estendre la recollida selectiva cap a fraccions de residus no ordinaris, es proposa habilitar punts de dipòsit especialitzat a les instal·lacions del centre. Una de les línies d'acció previstes és la integració de l'escola en plataformes globals de reciclatge gratuït d'instruments d'escriptura en desús, com ara el programa sectorial de TerraCycle, convertint el col·legi en un node de recollida de material escolar fungible i plàstics tècnics.

Paral·lelament, es planteja l'establiment de convenis de col·laboració amb entitats i organitzacions autoritzades que operen en l'àmbit de la Comunitat Valenciana per a la gestió de residus domèstics d'alt impacte ambiental. Esta mesura contempla la col·locació de contenidors específics per a la recollida de roba i calçat usat, oli domèstic o piles i acumuladors, aprofitant la proximitat de les àrees de reciclatge existents al voltant del centre.

La implantació d'esta xarxa es gestionarà de manera coordinada amb les organitzacions seleccionades, les quals s'encarregaran de subministrar els dipòsits homologats i d'assumir la logística de retirada i buidatge periòdic. Com a suport a esta mesura, el grup d'alumnat responsable dinamitzarà accions d'informació interna per a incentivar la participació de les famílies. Així mateix, l'èxit d'estes sinergies obri la porta a col·laborar amb l'Ajuntament d'Algunesa per a avaluar l'ampliació d'estos punts de recollida especialitzada a altres zones estratègiques del nucli urbà, beneficiant a la totalitat del municipi.

- **Responsables de l'acció:** Consell Escolar i Ajuntament.
- **Elements d'èxit:** Col·locació de contenidors per a la recollida de diferents residus especials.
- **Cost aproximat:** Sense cost.

✓ COMPOSTATGE EN EL COL·LEGI

L'optimització de la recollida selectiva a les aules del CEIP Virgen del Remedio d'Alguenya contempla la introducció sistemàtica de la segregació de la fracció orgànica, un flux de residus que actualment no es gestiona de manera unificada. L'objectiu central d'esta actuació és canalitzar estos bioresidus cap a un sistema de compostatge propi, aprofitant que el centre ja compta amb les seues pròpies compostadores i instal·lacions de tractament biològic. D'esta manera, es generarà un adob orgànic d'alta qualitat destinat a l'hort escolar, aconseguint un tancament efectiu del cicle dels nutrients en el mateix entorn educatiu. El control tècnic i el monitoratge del procés recauran sobre l'alumnat del curs superior, de manera que la gestió de la matèria orgànica es convertisca en un recurs d'aprenentatge pràctic i compartit per a tota la institució.

Per a operativitzar el programa, s'utilitzaran les compostadores ja disponibles al col·legi i s'establirà una dinàmica de treball participativa i rotatòria a tots els nivells. Diàriament, un estudiant designat com a responsable de cada aula s'encarregarà de recollir els residus orgànics generats durant l'esmorzar i traslladar-los a la zona de compostatge. Paral·lelament, els alumnes de sisé curs assumiran la supervisió de la compostadora, controlant paràmetres crítics com el grau d'humitat, la temperatura i l'oxigenació per a garantir una correcta descomposició aeròbia. Esta logística d'aportacions es podrà estendre de manera progressiva a les restes orgàniques generades pel servei de menjador de l'escola. Un cop completat el cicle maduratiu, el compost resultant serà distribuït i emprat de manera col·lectiva en les tasques de manteniment i cultiu de l'hort del centre, consolidant els valors de la sostenibilitat a través de l'acció directa.

Responsables de l'acció: Alumnes i tutors dels diferents cursos.

- **Elements d'èxit:** Generar compost i usar-ho en l'hort escolar.
- **Cost aproximat:** Sense cost.

✓ MERCAT DE BSCANVI DE LLIBRES I JOGUETS

Amb l'objectiu de promoure la cultura de la reutilització i reduir la generació de residus derivats del consum de productes lúdics i culturals, es planteja l'organització periòdica d'un Mercat de Bescanvi de Llibres i Juguets al centre. Esta iniciativa neix per a donar una segona vida útil a objectes en bon estat que han quedat en desús per part de les famílies, evitant que es convertisquen en rebuig prematur i eludint la petjada de carboni associada a la producció i transport de nous articles. El desplegament operatiu de l'activitat s'estructurarà en tres fases: una primera fase de recollida i valorització del material aportat per l'alumnat, on s'entregaran "tiquets de bescanvi" o punts segons l'estat i tipologia de l'objecte; una segona fase de catalogació i muntatge dels estands als espais comuns de l'escola; i una jornada final de mercat on els participants podran bescanviar els seus tiquets per altres llibres o joguets de la seua elecció. Esta intervenció es coordinarà directament amb l'Àmbit Pedagògic i l'Associació de Famílies (AFA), transformant l'activitat en una situació d'aprenentatge on l'alumnat gestione el mercat, analitze el valor d'ús dels objectes enfront del valor de canvi i interioritze els principis del consum responsable i la solidaritat comunitària.

La celebració del mercat de bescanvi redueix de manera directa l'entrada de nous residus plàstics i cel·lulòsics a l'entorn domèstic i escolar, fomentant un model de consum alternatiu no basat en la compra massiva. Esta línia de treball s'alinea plenament amb l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, en potenciar la prevenció, reducció, reciclatge i reutilització de productes de consum infantil i juvenil; amb l'**ODS 4 (Educació de qualitat)**, en promoure valors d'hàbits de vida sostenibles i cooperatius; i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en mitigar les emissions globals indirectes mitjançant la consolidació de xarxes locals d'economia circular a la localitat d'Alguenya.

- **Responsables de l'acció:** Equip de Coordinació de Sostenibilitat del Centre.

- **Elements d'èxit:** Alt percentatge de participació de les famílies, recollida massiva d'articles en bon estat de conservació i redistribució circular del 100% dels llibres i joguets aportats.
- **Cost aproximat:** Cost zero.

5.3.6. Mobilitat

✓ BICIBÚS ESCOLAR I MOBILITAT ACTIVA

L'ús recurrent del vehicle privat per als desplaçaments curts fins al centre educatiu pot generar episodis de congestió als accessos de l'escola, incrementa l'emissió de gasos d'efecte hivernacle i priva l'alumnat dels beneficis físics i socials associats a la mobilitat quotidiana independent. Amb el propòsit de promoure hàbits de desplaçament saludables i de reduir l'empremta de carboni del municipi, es planteja la posada en marxa de la iniciativa del Bicibús en el centre. Esta actuació consisteix en l'organització de rutes en línia de bicicleta, amb parades i horaris fixats prèviament, perquè les xiquetes i els xiquets acudisquen a l'escola de manera col·lectiva, segura i divertida. El desplegament operatiu s'articularà en cooperació directa amb l'AFA, el personal docent i l'Ajuntament, comptant amb l'acompanyament de voluntariat adult i la senyalització d'itineraris protegits. L'alumnat s'encarregarà de la revisió bàsica dels vehicles, del disseny dels mapes de ruta i de la difusió de les normes de seguretat viària entre els diferents grups-classe. Esta acció es coordinarà de manera sinèrgica amb l'Àmbit Pedagògic i les àrees d'Educació Física i Medi Natural, transformant el trajecte diari en una aula viva sobre mobilitat sostenible, autonomia infantil i seguretat viària.

Esta línia de treball s'alinea amb l'**ODS 3 (Salut i benestar)**, en potenciar estils de vida actius des de la infància; amb l'**ODS 11 (Ciutats i comunitats sostenibles)**, en afavorir un model de mobilitat urbana més verd i accessible; i amb l'**ODS 13 (Acció pel clima)**, en reduir directament les emissions de CO₂ derivades del transport motoritzat.

- **Responsables de l'acció:** Equip de Coordinació de Mobilitat Sostenible i AFA del centre.

- **Elements d'èxit:** Disseny d'un mínim d'1 o 2 rutes pilot d'accés al centre, participació estable d'un grup d'alumnat en les eixides programades i reducció visible dels vehicles privats a les portes de l'escola durant l'horari d'entrada.
- **Cost aproximat:** Entre 30 € i 60 €.

✓ RUTES SEGURES AL COL·LEGI

Es proposa la implantació de «Rutes Segures a l'Escola» mitjançant la metodologia del

Pedibús, una iniciativa de mobilitat comunitària on les xiquetes i els xiquets caminen junts cap al col·legi seguint un trajecte fix, guiats per adults voluntaris. Per a fer-ho operatiu, es senyalitzaran «parades» oficials en punts estratègics del municipi on l'alumnat s'unirà al grup a una hora concertada. Esta pràctica disminueix l'ús del cotxe, promou l'exercici físic diari i fomenta

l'autonomia infantil. Els escolars participaran activament en el disseny de les rutes mesurant les distàncies i temps de marxa en les assignatures de Matemàtiques i Geografia, alineant la proposta amb l'ODS 3 (Salut i benestar) i l'ODS 11 (Ciutats i comunitats sostenibles).

- **Responsables de l'acció:** Comissió de Sostenibilitat del Centre, Associació de Famílies (AFA) i Policia Local.
- **Elements d'èxit:** Traçat i senyalització d'almenys dues rutes actives amb una alta participació d'escolars i famílies.

Cost aproximat: Entre 100 € i 200 € per a l'adquisició d'armilles reflectants i senyalització bàsica de les parades.

5.3.7. Conscienciació i sensibilització

La pedagogia ecosocial s'ha d'integrar de manera estructural en les línies estratègiques de transformació que impulsen els agents públics i privats dins de la comunitat educativa. Entesa com un principi didàctic fonamental i transversal, l'educació ambiental es projecta sobre la totalitat del procés d'ensenyament-aprenentatge. Esta naturalesa holística implica que la sostenibilitat ha d'impregnar tant el currículum de l'educació formal, a través de les diferents àrees i situacions d'aprenentatge a l'aula, com les dinàmiques de l'educació no formal i l'entorn comunitari, consolidant-se com un eix vertebrador de la identitat del centre.

Per a garantir l'impacte pedagògic i l'èxit operatiu dels programes d'educació ambiental i dels tallers de participació de l'alumnat del CEIP Virgen del Remedio, el disseny de les activitats ha de regir-se pels següents vectors fonamentals:

- ✓ **Fonamentació conceptual i claredat del procés:** Qualsevol acció dissenyada ha de definir de manera nítida i comprensible els conceptes clau que articulen la cultura de la sostenibilitat (com ara la noció de recurs natural, la traçabilitat de la fracció de residus, els beneficis del consum responsable i els mecanismes d'economia circular). Una base teòrica sòlida és indispensable perquè l'alumnat compregui el sentit global de cada transformació al centre.
- ✓ **Diagnòstic de coneixements previs i aprenentatge significatiu:** Es prendran com a punt de partida les idees, percepcions i hàbits que els escolars ja posseeixen respecte a l'entorn. A partir d'esta base diagnòstica, s'introduirà la nova informació de manera gradual, connectant les realitats pròpies de l'estudiantat amb una visió sistèmica de la sostenibilitat ambiental.
- ✓ **Disseny de situacions d'aprenentatge motivadores:** Es prioritzarà la creació de situacions d'aprenentatge contextualitzades, dinàmiques i significatives. Este format de treball ha d'estimular la participació activa, la coresponsabilitat, el

debat crític a l'aula i la recerca col·laborativa de solucions davant els reptes detectats a l'escola.

- ✓ **Orientació cap a l'acció transformadora:** L'enfocament d'esta línia de treball s'allunya de la mera transmissió teòrica, configurant-se com una pedagogia orientada a la praxi. A partir de les conclusions de la diagnosi inicial, es fixaran fites i propostes operatives que es traduïsquen en canvis conductuals palpables i en millores directes sobre l'entorn natural d'Alguenya.
- ✓ **Actuacions de síntesi, avaluació i comunicació de resultats:** Es programaran activitats de consolidació al final de cada cicle que permeten recapitular, globalitzar i avaluar el camí recorregut. Es considera una fase crítica la transferència i comunicació dels resultats a la resta de la comunitat educativa, fent que l'alumnat interioritze la transcendència i utilitat real de les seues accions.
- ✓ **Transversalitat curricular i integració de recursos:** Sempre que la programació ho permeta, l'educació ambiental s'interconnectarà de manera orgànica amb les diferents àrees de coneixement del currículum vigent. Aquesta integració es traduirà en dinàmiques d'aula concretes mitjançant l'ús de materials i unitats didàctiques específiques, com per exemple:
 - **Àrea de Matemàtiques:** Aplicar el càlcul, l'estadística i la resolució d'operacions a través de problemes d'anàlisi de residus reals o l'evolució dels consums de l'escola, substituint els enunciat abstractes clàssics per elements de conscienciació ecològica.
 - **Àrea d'Educació Física:** Fomentar el disseny d'itineraris actius o la creació de materials i equipaments esportius de suport basats en la reutilització creativa d'envasos plàstics o altres elements reciclats.
 - **Àrea de Llengües (Comprensió Lectora):** Desenvolupar les competències lingüístiques mitjançant l'anàlisi de textos científics, notícies d'actualitat

ambiental o manifestos sobre el canvi climàtic, millorant la lectura crítica des d'un enfocament ecosocial.

- ✓ **Mesurabilitat de l'impacte i aprenentatge-servei (afegit estratègic):** Es fomentarà que els propis alumnes col·laboren en la definició d'indicadors d'èxit senzills per a les seues accions (per exemple, comptabilitzar el pes de la matèria orgànica recuperada per a l'hort o el volum de plàstic evitat al pati). D'esta manera, la unió de la recollida de dades a l'escola dota l'activitat d'una dimensió d'aprenentatge-servei realment enriquidora per al municipi.

Els models d'activitats tipus que es detallen a continuació s'han dissenyat com a propostes orientatives i adaptables, estructurades per a integrar-se de manera flexible en el currículum dels diferents nivells educatius del centre. En sintonia amb el marc competencial que regeix l'ordenació acadèmica actual, estes dinàmiques estan orientades a dotar l'alumnat de les competències clau necessàries per a mobilitzar, de forma interconnectada, sabers bàsics, destreses i actituds. Este enfocament pràctic té com a finalitat oferir una comprensió sistèmica de la problemàtica del canvi climàtic, capacitant els i les escolars per a posicionar-se de manera crítica i actuar com a agents de transformació en la cerca de solucions des del seu propi entorn.

✓ **RENATURALITZACIÓ DEL PATI**

La pèrdua de biodiversitat en els entorns urbans i la prevalença de superfícies de formigó als espais d'esbarjo limiten el contacte directe de l'alumnat amb la natura, afavoreixen l'efecte de "illa de calor" durant els mesos càlids i redueixen les oportunitats de joc d'exploració no estructurat. Amb el propòsit de transformar el pati en un espai més fresc, acollidor i educatiu, es planteja la renaturalització progressiva de les zones d'esbarjo del centre. Esta iniciativa consistirà en la introducció d'espècies vegetals autòctones (com ara matolls aromàtics, arbustos mediterranis autòctons), la creació de zones de testos i encoixinats orgànics, i la instal·lació d'elements de fusta natural per a delimitar microhàbitats. El desplegament operatiu s'articularà en cooperació directa amb la brigada municipal, l'AFA i el veïnat, organitzant jornades de plantació

participativa i voluntariat ambiental. L'alumnat s'encarregarà del disseny dels espais, del reg inicial, del seguiment de les espècies i de l'elaboració de cartells informatius sobre la flora introduïda. Esta actuació es coordinarà de manera sinèrgica amb l'Hort Escolar i l'Àrea de Ciències Naturals, convertint el pati en un laboratori viu d'ecologia i confort climàtic.

La veridificació de l'espai d'esbarjo millora la regulació tèrmica del recinte, augmenta la presència de fauna auxiliar (com pol·linitzadors i ocells) i afavoreix el benestar emocional i la convivència inclusiva durant els descansos. Esta línia de treball s'alinea nítidament amb l'**ODS 3 (Salut i benestar)**, en crear entorns més saludables i relaxants; amb l'**ODS 11 (Ciutats i comunitats sostenibles)**, en augmentar les zones verdes i la infraestructura blava/verda local; i amb l'**ODS 15 (Vida d'ecosistemes terrestres)**, en afavorir la biodiversitat vegetal i animal en el medi escolar.

- **Responsables de l'acció:** Equip de Coordinació de Sostenibilitat, Comissió del Pati i Àrea del Medi Ambient de l'Ajuntament.
- **Elements d'èxit:** Plantació d'un mínim de 8 exemplars vegetals autòctons, organització d'1 jornada de treball comunitari amb les famílies i augment visible de les zones d'ombra natural i biodiversitat al pati.
- **Cost aproximat:** Entre 50 € i 90 €.

✓ **IMPULSAR L'HORT ESCOLAR**

L'hort escolar es constitueix com un laboratori viu i una eina pedagògica d'alt impacte per a la interiorització dels valors de la sostenibilitat. El seu desenvolupament a les aules no sols estimula la consciència ecosocial i el respecte pel medi natural, sinó que fomenta hàbits nutricionals saludables, descobreix el valor de la producció autòctona de temporada i

combat el sedentarisme. Així mateix, esta infraestructura verda actua com un espai idoni per a potenciar el treball cooperatiu, la cohesió del grup i la comprensió pràctica del reciclatge orgànic a través de l'ús de bioresidus com a nutrient per a la terra.

El CEIP Virgen del Remedio disposa d'un hort escolar integrat en els seus espais exteriors, configurat com un entorn dinàmic on es planifiquen cultius hortícoles i plantes aromàtiques segons els calendaris de sembra de la zona d'Alguenya. Amb l'objectiu de potenciar la biodiversitat i salvaguardar el patrimoni agrari, el centre impulsarà línies de col·laboració amb entitats de referència en la conservació de varietats tradicionals i autòctones de la Comunitat Valenciana, com ara el Centre d'Investigació i Experimentació Forestal (CIEF), facilitant l'accés a llavors històriques i planters adaptats al territori.

Per a garantir un aprenentatge progressiu i significatiu, s'establirà un model de gestió compartida on la totalitat dels nivells educatius, sota el guiatge dels seus respectius tutors i tutores, assumisca la coresponsabilitat d'una parcel·la o línia de cultiu. Esta programació seqüencial permet que l'alumnat, des de les etapes inicials fins al tancament de la seua escolarització, evolucione en el coneixement i maneig de les tècniques de producció agrícola sostenible. Es tracta d'una dinàmica d'alt valor formatiu, ja que els xiquets i xiquetes descobreixen la viabilitat de l'agroecologia a xicoteta escala i comprenen la circularitat dels recursos en aplicar el compost orgànic madurat al mateix col·legi, connectant d'una manera pràctica l'escola amb els cicles de la vida i de la natura. La viabilitat de l'hort escolar com a recurs permanent requereix una planificació organitzativa que transcendisca el calendari lectiu ordinari. Es designarà una persona del cos docent com a coordinadora general de la infraestructura, qui articularà, en col·laboració amb l'Associació de Famílies de l'Alumnat (AFA), un programa de "Torns de Custòdia Familiar" durant els períodes vacacionals. Esta xarxa de voluntariat garantirà el reg, la viabilitat i la conservació dels cultius durant l'estiu, evitant la pèrdua del treball realitzat pels i les escolars.

Paral·lelament, l'optimització de la petjada hídrica de l'hort s'executarà mitjançant la implantació d'un sistema de reg localitzat per degoteig. Esta xarxa de conducció tècnica s'equiparà amb un programador de reg automatitzat de baix consum, garantint l'aportació exacta de cabal requerida en les hores de menor evaporació solar. Esta mesura no sols minimitza de manera dràstica el malbaratament d'aigua, sinó que facilita l'autonomia i el manteniment de l'espai de cultiu sense dependre de la presència física diària.

Més enllà de la producció agrícola, l'hort es configura com una estació científica on l'alumnat actua com a investigador actiu del medi natural. L'objectiu és analitzar in situ la xarxa d'interaccions biològiques que donen forma a un ecosistema viu, estructurant el projecte en les següents fases metodològiques:

- **Formalització del Quadern de Camp:** Cada grup-classe dissenyarà una matriu de registre i seguiment o quadern de camp. Este document actuarà com a bitàcola col·lectiva on es recolliran anotacions, mapes de parcel·les, taules de dades de creixement i reflexions científiques de l'alumnat.
- **Monitoratge i Catalogació de la Biodiversitat:** Mitjançant l'ús de material òptic (lupes i microscopis de mà) i guies taxonòmiques adaptades, l'estudiantat identificarà la fauna auxiliar i els visitants de l'hort (artròpodes, bioindicadors, avifauna). Cada troballa es documentarà avaluant el paper de cada espècie en l'entorn.
- **Anàlisi d'Interdependències i Control Biològic:** L'atenció es focalitzarà en les relacions simbiòtiques (com la pol·linització) i en l'equilibri entre plagues i cultius. Es potenciarà l'ús de l'entomofauna beneficiosa mitjançant la plantació d'espècies aromàtiques reservori, experimentant amb mètodes de control biològic integrals que eludisquen l'ús de productes químics.
- **Diagnòstic i Salut de l'Estrat Edàfic:** Els alumnes recolliran mostres de terra de l'hort per a avaluar propietats com la textura, la porositat i la presència de

matèria orgànica. Es desenvoluparan assajos senzills per a comprendre la importància de la macro i microfauna del sòl (com els cucs de terra i els fongs sapròfits) en la fertilitat i en l'absorció del compost produït al centre.

- **Transferència Digital i Ciència Ciutadana:** Les conclusions i bases de dades registrades en els quaderns de camp es bolcaran periòdicament en l'espai web del Pla de Sostenibilitat de l'escola. Esta digitalització permetrà compartir els indicadors de biodiversitat de l'entorn d'Alguenya amb les famílies i la comunitat científica local, complint amb els vectors de difusió i comunicació institucional.

Este disseny metodològic transforma conceptes ecològics complexos, com les cadenes tròfiques, els cicles de nutrients i la resiliència ecosistèmica, en experiències d'aprenentatge tangibles i significatives. L'hort escolar es consolida així com un laboratori de camp que enriqueix la formació curricular de l'àrea de ciències, promovent en l'alumnat del CEIP Virgen del Remedio un compromís ferm i profund amb la conservació del planeta d'una manera plenament aplicada.

L'elaboració sistemàtica del quadern de camp transcendeix la mera pràctica de les tècniques agrícoles, esdevenint un catalitzador pedagògic d'alt valor transversal. Mitjançant este recurs, l'alumnat no sols adquireix habilitats pràctiques de cultiu i horticultura, sinó que desenvolupa destreses fonamentals associades al mètode científic, com ara l'observació rigorosa, el registre estructurat de dades i l'anàlisi crítica de la realitat natural. Així mateix, esta dinàmica consolida les competències de treball en equip, la coresponsabilitat i la cooperació entre iguals, germinant en la comunitat escolar un respecte profund, conscient i genuí cap als ecosistemes i el medi ambient.

- **Responsables de l'acció:** Cada tutor amb el seu curs.
- **Elements d'èxit:** Cultiu de l'hort per part de tot l'alumnat.
- **Cost aproximat:** Si es necessiten noves eines i les plantes, pot suposar un cost d'aproximadament 150 €.

✓ CREACIÓ D'HOTEL D'INSECTES

Els nuclis urbans pateixen sovint un empobriment de la seua biodiversitat a causa de la fragmentació dels hàbitats i la carència d'espais adequats per al refugi d'espècies d'artròpodes benignes. Esta disminució de l'entomofauna pol·linitzadora restringeix la variabilitat genètica i la diversitat de la flora local. Al seu torn, la desaparició de depredadors naturals trenca la cadena tròfica i propicia l'aparició de plagues d'insectes fitòfags que afecten la vegetació. Com a resposta d'alt impacte ecològic, àmpliament testada en programes de restauració ambiental europeus, es planteja la creació i instal·lació d'estacions de refugi o "hotels d'insectes" a l'entorn escolar.

Estes infraestructures biofíliques es configuren com a estructures multicompartimentades que utilitzen fustes texturades, canyes buides i troncs perforats. Cada secció està calibrada granulomètricament per a allotjar nínxols ecològics diferenciats; des d'himenòpters solitaris (fonamentals per a la pol·linització dels horts) fins a coleòpters o coccinèl·lids (aliats crítics en el control biològic de pugons). L'objectiu de la mesura és revertir el deute ecològic urbà, promovent la conservació d'espècies clau per a l'equilibri de l'ecosistema d'Alguenya.

L'execució d'esta mesura es planteja com una experiència d'ecodisseny i construcció col·laborativa a les aules, articulada en les següents fases pràctiques:

- **Recollida d'Elements i Acoblament:** L'alumnat s'encarregarà d'aportar materials naturals recol·lectats a l'entorn rural de la localitat o de reaproveïments domèstics (com fustes no tractades, pinyes o canyes). Sota el guiatge docent,

s'acoblaran les estructures optimitzant els volums segons les necessitats de la fauna objectiu.

- **Emplaçament Estratègic:** Els refugis es fixaran en zones assolellades i protegides dels vents dominants dins dels patis o de l'hort del CEIP Virgen del Remedio, garantint un entorn segur per a la colonització dels artròpodes.
- **Senyalització i Transferència Comunitària:** De manera paral·lela a la instal·lació, es dissenyarà un panell o cartell informatiu que identifique gràficament les famílies de pol·linitzadors i depredadors potencials del refugi, descrivint de manera planificada la seua funció de control de plagues i la seua relació de simbiosi amb l'entorn.

Més enllà del benefici directe sobre el patrimoni natural local, esta actuació converteix l'escola en una estació d'observació entomològica aplicada. L'estudi del comportament d'estos animals permet connectar l'aprenentatge del currículum de ciències de la natura amb una experiència de camp real, desmuntant prejudicis sobre la fauna auxiliar i desenvolupant en l'alumnat un respecte conscient cap a les interdependències que sostenen el teixit de la vida.

- **Responsables de l'acció:** Alumnes dels diferents cursos.
- **Elements d'èxit:** Crear l'hotel d'insectes.
- **Cost aproximat:** Sense cost si s'usen materials reutilitzats.

✓ CONTINUAR FENT VISITES AL MEDI NATURAL O URBÀ

La sostenibilitat, entesa com un compromís transversal que integra la preservació de la biodiversitat i la gestió eficient del medi, es fonamenta en la premissa que la protecció d'un entorn naix del seu coneixement i la seua posada en valor. L'objectiu d'esta línia de treball és connectar l'alumnat i el cos docent del centre amb els ecosistemes locals,

estimulant una consciència activa enfront dels reptes de la degradació ambiental i la crisi climàtica.

El municipi d'Alguenya s'enquadra en un entorn singular de la comarca del Vinalopó Mitjà, caracteritzat per relleus i paratges d'alt valor ecològic i geològic. Destaca la influència de la **Serra del Reclot** i la **Serra de la Sella**, relleus típics del sector prebètic meridional que ofereixen un marc idoni per a l'estudi de la flora xeròfila, les adaptacions de la vegetació mediterrània al canvi climàtic i la fauna autòctona. Este mosaic natural esdevé l'escenari perfecte perquè els i les escolars interioritzen els mecanismes de conservació del paisatge i compreguen de manera directa la vulnerabilitat dels ecosistemes semiàrids de la nostra província.

Les eixides formatives de l'aula constitueixen una eina pedagògica fonamental que complementa els sabers bàsics curriculars a través de l'experiència empírica i el contacte directe amb el territori. La transmissió de continguts adquireix una major rellevància gràcies a la motivació que desperta en l'alumnat l'estudi pràctic del seu entorn. Per a garantir l'èxit d'estes actuacions, el disseny metodològic de cada eixida s'estructurarà en tres fases temporals de treball:

- **Actuacions d'Orientació Prèvia a l'Aula:** Sessions de preparació destinades a connectar el sentit de la visita amb les situacions d'aprenentatge del currículum. En esta etapa es mobilitzaran les idees prèvies de l'alumnat sobre la matèria, s'establiran els objectius de recerca i es coordinaran els aspectes logístics.
- **Jornada de Desplegament i Visita de Camp:** Execució pràctica de l'itinerari, focalitzant l'atenció en els vectors de la sostenibilitat, els residus o l'eficiència energètica.

- **Consolidació i Disseny Post-Visita:** Tallers posteriors a l'aula on l'alumnat analitzarà les dades recollides, elaborarà conclusions i sintetitzarà l'aprenentatge per a la seua difusió al centre.

Es proposa un calendari d'eixides planificades al llarg del cicle escolar, classificades en quatre tipologies d'alt valor formatiu:

- **Itineraris d'Interpretació dels Espais Naturals:** Rutes guiades per paratges de la comarca (com la Serra del Reclot o entorns forestals propers) analitzats des de l'òptica dels impactes del canvi climàtic sobre la pèrdua de sol i la biodiversitat, avaluant com les alteracions en el règim de pluges modifiquen l'ecosistema local.
- **Prospecció d'Instal·lacions de Generació Energètica:** Visites tècniques orientades a conèixer de primera mà les infraestructures d'energia renovable (parcs eòlics, plantes solars fotovoltaïques o centrals de biomassa de la zona), analitzant els seus avantatges en la descarbonització de l'economia en comparació amb les fonts tradicionals.
- **Traçabilitat i Tractament Tècnic de Residus:** Eixides d'estudi a plantes de triatge, punts nets o instal·lacions gestionades pel Consorci de Residus corresponent. Estes visites gratuïtes permeten que l'alumnat comprega el destí de les diferents fraccions separades al col·legi. Com a mesura propera, es mantindrà la coordinació amb l'Ecoparc Mòbil i els serveis de la planta de depuració d'aigües (EDAR) per a comprendre el cicle de sanejament hídric.
- **Jornades de Reforestació Activa i Ciència de Carboni:** Tallers de plantació d'espècies autòctones mediterrànies adaptades (com el pi blanc, l'olivera borda o la carrasca) en zones degradades en col·laboració amb l'Ajuntament d'Alguenya. Esta activitat representa una acció de mitigació climàtica directa, on els alumnes calculen de manera pràctica com la fotosíntesi captura el CO₂ atmosfèric i enforteix la resiliència del sòl enfront de l'erosió.
- **Responsables de l'acció:** Consell Escolar.

- **Elements d'èxit:** Visites a espais naturals o instal·lacions relacionades amb la sostenibilitat.
- **Cost aproximat:** Amb el transport i alguns materials pot suposar uns 600€ per activitat.

✓ TALLER DE LECTURA VERDA

La introducció de narratives infantils especialitzades en la preservació del medi ambient, la sostenibilitat i la mitigació de la crisi climàtica es configura com una estratègia pedagògica de gran valor per a l'estudiantat. A través de la lectura guiada, es facilita que l'alumnat interioritze d'una manera intuïtiva i orgànica el funcionament dels cicles naturals i les característiques de l'entorn geogràfic en què es desenvolupa la seua vida diària. Amb esta finalitat, es planteja una selecció bibliogràfica seqüenciada per franges d'edat; estes lectures es complementaran sistemàticament amb dinàmiques de joc educatiu, tallers d'expressió o exercicis de comprensió posterior. Estes activitats de cloenda tenen com a objectiu avaluar el grau d'assimilació dels missatges clau, promoure el debat col·lectiu a l'aula i refermar el pensament crític del grup.

En base a l'estructura organitzativa i els nivells educatius presents en el centre, es proposa el desplegament del següent catàleg de referències literàries recomanades segons l'etapa de maduració de l'alumnat:

- Menors de 4 anys: *Amiga aigua* (Clima, G. i Boffa, A., 2019), *El meu amic el Castanyer* (Romero, A., 2019), *L'hort de conill* (Stilma, M. i Cutting, S., 2018), *L'arbre del somnis*, (Ferrándiz, E., 2017), *El bosc és casa nostra*, (Fernández, S., 2022).

- De 4 a 6 anys: *Dues muntanyes* (Álvarez Schürmann, S., 2019), *La mar que més vull* (Berlosó, L., 2020), *Mamà es va a l'Antàrtida* (Cabrè, A. i Tolosa, M., 2020), *L'hort d'en Joan* (Salicú, J., Such, M., 2014) .

- De 7 a 9 anys: *Què li passa al planeta?* (Clement, E., 2017), *La lluentor del coral* (Etxabe, C., 2020), *A lloms de cavall* (Piqueras, D., 2020), *L'home que plantava arbres* (Giono, J., 2008), *La Terra, un planeta ple de vida* (Benoist, C., 2024).

- De 10 a 12 anys: *Quin clima tan rar!: entendre i combatre el canvi climàtic* (Ertimo, L. i Ahokoivu, M., 2020), *Contes per a canviar el món* (Gallego, J. L., 2008), *La flor més gran del món* (Saramago, J. i Letria, A., 2016), *Plàstic. Passat, present i futur* (Kim, E., 2021).

- **Responsables de l'acció:** Cada tutor amb el seu curs.
- **Elements d'èxit:** Lectura de llibres de temàtica ambiental.
- **Cost aproximat:** 150 € (10€ per cada llibre).

✓ CINEMA EN EL COL·LEGI

El desplegament de metodologies basades en el llenguatge audiovisual constitueix un recurs d'alt valor per a oferir a l'alumnat una comprensió més nítida, global i impactant de la crisi climàtica i els equilibris ecològics. L'organització d'estos cicles de cinema i fòrums de debat a les aules facilita que l'estudiantat associe conceptes teòrics complexos amb escenaris visuals i relats emotius, consolidant un aprenentatge molt més significatiu.

A continuació, s'estructura el catàleg de produccions seleccionades segons l'enfocament didàctic i el nivell de maduració de l'auditori:

- **WALL-E: Batalló de neteja (2008):** Obra clau per a analitzar de manera crítica el consum desmesurat, la generació massiva de residus, l'acumulació de packaging tecnològic i la pèrdua extrema de la biodiversitat planetària.

- **Lorax: A la recerca de la trúfula perduda (2012):** Recurs idoni per a sensibilitzar sobre els perills de la desforestació indiscriminada, la industrialització sense control ambiental i la destrucció dels hàbitats naturals i els ecosistemes vius.
- **Bee Movie (2007):** Una comèdia excel·lent per a introduir els conceptes d'interdependència ecològica i cadena tròfica. El relat visibilitza les conseqüències catastròfiques que té sobre el medi ambient, l'agricultura i la flora la desaparició de les abelles, lligant a la perfecció amb el projecte dels *hotels d'insectes* i l'hort escolar.
- **Buscant en Nemo (2003) / Buscant en Dory (2016):** Més enllà de la trama lúdica, estes produccions són recursos clàssics per a abordar l'impacte de la contaminació per plàstics en els ecosistemes marins, el captiveri d'espècies i la destrucció dels esculls de coral a causa de la petjada humana (ODS 14: Vida submarina).
- **Home (Yann Arthus-Bertrand, 2009):** Una visió holística de l'estat de la biosfera de la Terra, excel·lent per a comprendre de manera aplicada conceptes com les cadenes tròfiques, els vectors de l'energia solar i la forta interdependència entre les activitats humanes i els cicles de la naturalesa.
- **100% Fet de residus (2009):** Producció focalitzada en l'auditoria ambiental i la gestió de residus domèstics i industrials, el visionat de la qual resulta indispensable per a introduir de forma pràctica els reptes i beneficis de l'economia circular i el consum responsable a l'escola.
- **Cantàbric: Els dominis de l'ós bru (2017):** Un documental de natura d'alta qualitat tècnica que permet estudiar la biodiversitat dels ecosistemes de la península Ibèrica. Resulta idoni per a treballar el coneixement de la fauna autòctona, el funcionament dels boscos com a sumidors de CO₂ i la importància de les xarxes de conservació biològica.
- **Responsables de l'acció:** Cada tutor amb el seu curs.

- **Elements d'èxit:** Visionat de pel·lícules i/o documentals de temàtica ambiental.
- **Cost aproximat:** 84 € (12 € per pel·lícula).

✓ OOASI DE POLINITZADORS

La pèrdua progressiva d'hàbitats naturals i l'ús generalitzat de pesticides han provocat un declivi crític en les poblacions d'insectes pol·linitzadors (com abelles, borinots, papallones i dípters), els quals són essencials per a la reproducció vegetal i l'estabilitat dels ecosistemes. Amb l'objectiu de contrarestar este problema a escala local, es planteja la creació d'un oasi de pol·linitzadors en els espais verds del centre. Esta mesura consistirà en la delimitació d'una zona específica del pati per a la plantació d'espècies aromàtiques i arbustives autòctones de la Comunitat Valenciana, com ara romaní, timó, espígol, sàlvia i ruda, que destaquen pel seu alt valor mel·lífer i floració escalonada al llarg de l'any. El desplegament operatiu inclourà la preparació orgànica del sòl, la instal·lació d'un punt d'aigua xicotet en forma d'abeurador segur per a insectes i el muntatge de cartellera microdivulgativa. Esta intervenció es coordinarà estretament amb l'Àmbit Pedagògic i la proposta de l'hort escolar, generant una sinergia directa on l'alumnat actue com a custodi de l'espai, col·labore en les tasques de reg i manteniment, i utilitze l'oasi com un laboratori viu de ciències naturals per a l'estudi dels cicles biològics, la importància de l'entomofauna i la preservació de la fauna útil.

L'establiment de l'oasi incrementa de manera immediata la microbiodiversitat del recinte escolar, creant un corredor ecològic que serveix de refugi i zona d'alimentació a la fauna local d'Alguenya. Esta línia de treball s'alinea directament amb l'**ODS 15 (Vida d'ecosistemes terrestres)**, en promoure la conservació dels hàbits naturals i frenar la pèrdua de biodiversitat; amb l'**ODS 4 (Educació de qualitat)**, en transformar el pati en

un entorn d'aprenentatge actiu i renaturalitzat; i amb l'**ODS 11 (Ciutats i comunitats sostenibles)**, en contribuir a la creació d'infraestructures verdes resilientes des d'una institució pública.

- **Responsables de l'acció:** Equip de Coordinació del Projecte de Sostenibilitat.
- **Elements d'èxit:** Arrelament i supervivència de les espècies botàniques seleccionades, presència constatada de colònies de pol·linitzadors en l'espai i integració de l'oasi en les programacions didàctiques d'aula.
- **Cost aproximat:** 30 € per l'adquisició dels planters de varietats aromàtiques autòctones i elements per a l'abeurador.

✓ **BANC DE LLAVORS LOCAL**

La pèrdua de varietats agrícoles tradicionals a causa de la globalització alimentària i la introducció de llavors comercials híbrides representa una greu amenaça per a la

seguretat alimentària, la resiliència climàtica i el patrimoni cultural vinculat a l'horticultura. Amb l'objectiu de salvaguardar i revaloritzar la biodiversitat agrària de la comarca, es planteja la creació d'un Banc de Llavors Local a les instal·lacions del centre. Esta iniciativa consistirà en

l'establiment d'un xicotet fons de reserva i catalogació de llavors de varietats autòctones de la zona (com ara tipologies històriques de tomàquets, pimentons, bledes o lleguminoses adaptades a l'aridesa del sòl local). El desplegament operatiu s'articularà en cooperació directa amb la xarxa de voluntariat de gent gran i agricultors d'Alguenya, els quals aportaran les mostres inicials i compartiran el saber tradicional sobre el seu cultiu. L'alumnat s'encarregarà de la neteja, assecat, envasat en pots de vidre hermètics i etiquetatge fitogenètic del material recol·lectat. Esta actuació es coordinarà de manera

sinèrgica amb l'Àmbit Pedagògic i l'hort escolar, on es reservaran parcel·les específiques per a la multiplicació d'estes llavors, garantint així la viabilitat de la reserva i transformant el banc en una aula viva d'etnobotànica i genètica elemental.

L'activació del banc de llavors preserva el patrimoni genètic vegetal del municipi, promou la sobirania alimentària a petita escala i adapta els cultius del centre als escenaris de canvi climàtic gràcies a la resiliència natural de les varietats autòctones. Esta línia de treball s'alinea nítidament amb l'**ODS 2 (Fam zero)**, específicament en la seua fita de mantindre la diversitat genètica de llavors i plantes cultivades; amb l'**ODS 4 (Educació de qualitat)**, en recuperar el coneixement intergeneracional com a recurs educatiu; i amb l'**ODS 15 (Vida d'ecosistemes terrestres)**, en frenar la degradació de la biodiversitat biològica integrada en l'entorn rural.

- **Responsables de l'acció:** Equip de Coordinació de l'Hort Escolar.
- **Elements d'èxit:** Creació d'un catàleg inicial amb un mínim de 5 varietats locals recol·lectades, conservació òptima del germoplasma sense pèrdua de poder germinatiu i utilització d'estes llavors en els cicles de plantació de l'hort.
- **Cost aproximat:** Entre 20 € i 40 €. Corresponent en exclusiva a l'adquisició de pots de conservació hermètics, sobres de paper kraft per a la distribució i material d'etiquetatge; finançat mitjançant el pressupost ordinari de sostenibilitat del centre.

✓ **PASAPORT SOSTENIBLE**

Amb l'objectiu d'incentivar de manera transversal l'adopció d'hàbits ecosocials i registrar l'impacte real de les accions individuals de la comunitat educativa, es planteja la creació de la ferramenta del Pasaport Sostenible. Esta iniciativa es configura com un instrument pedagògic gamificat (en format físic de paper reciclat o digital) que lliura una credencial a cada alumne i alumna a l'inici del cicle. El document conté un llistat de fites o reptes ambientals lligats a la quotidianitat de l'escola i la llar (com ara vindre al col·legi a peu o en mitjà no motoritzat, utilitzar correctament els envasos reutilitzables al menjador, separar els bioresidus a l'aula o participar en els mercats de bescanvi). El desplegament operatiu implicarà la validació de cada fita assolida mitjançant l'estampació d'un encuny o segell ecològic per part del professorat, l'AFA o l'eco-comissió de l'aula. A mesura que l'alumnat completa els diferents nivells del document, obté reconeixements honorífics com el títol de Guardià o Guardiana del Medi Ambient del CEIP Virgen del Remedio. Esta intervenció es coordina estretament amb l'Àmbit Pedagògic, actuant com una eina d'autoavaluació contínua on els mateixos participants mesuren el seu compromís i esdevenen agents actius de canvi conductual al municipi d'Alguenya.

El llançament del passaport optimitza la implicació de l'alumnat en les línies estratègiques del Pla d'Actuació, traduint les directrius teòriques de sostenibilitat en pràctiques vivencials memorables de caràcter diari. Esta línia de treball s'alinea nítidament amb l'**ODS 4 (Educació de qualitat)**, en promoure l'adquisició de coneixements teòrics i pràctics per a fomentar el desenvolupament sostenible; con l'**ODS 12 (Producció i consum responsables)**, en reduir la petjada ecològica mitjançant la millora d'hàbits de consum; i amb l'**ODS 17 (Aliances per a assolir els objectius)**, en cohesionar el treball conjunt de l'equip docent, l'estudiantat i les famílies en una fita ecosocial comuna.

- **Responsables de l'acció:** Equip de la Comissió de Sostenibilitat del Centre.
- **Elements d'èxit:** Disseny i distribució del document al 100% de l'alumnat, alt percentatge d'assoliment dels reptes proposats i consolidació de l'encunyació com una rutina setmanal dinàmica i motivadora.
- **Cost aproximat:** Entre 25 € i 50 €

✓ COORDINACIÓ AMB L'AJUNTAMENT D'ALGUENYA

En la conjuntura actual, l'Ajuntament d'Alguenya desenvolupa de manera periòdica diverses línies d'actuació en matèria de comunicació i educació ambiental a l'àmbit municipal. Si bé el consistori integra de manera habitual la comunitat escolar en les seues programacions públiques, la planificació d'estes campanyes pot resultar, en ocasions, aliena a les necessitats formatives o logístiques específiques del centre educatiu.

Amb l'objectiu d'optimitzar esta col·laboració i establir un canal de comunicació bidireccional, es proposa que la direcció de la institució escolar formalitze i trasllade a l'administració local una matriu de necessitats que reculla les línies estratègiques, campanyes i intervencions prioritàries que es desitgen desplegar al centre. Esta planificació prèvia dotarà els serveis tècnics municipals d'una eina de previsió clau; d'esta manera, en el moment en què es publiquen convocatòries de subvencions o fons finalistes per part de la Diputació d'Alacant o de la Generalitat Valenciana, l'Ajuntament podrà concórrer-hi tenint constància exacta de les demandes del col·legi, maximitzant la captació de recursos externs.

Cal recordar que, atesa la naturalesa de la titularitat pública de la infraestructura de l'escola, la responsabilitat de la conservació, el manteniment estructural i l'actualització eficient de les instal·lacions correspon directament a l'Ajuntament. Per este motiu,

esdevé un requisit indispensable consolidar un protocol de coordinació tècnica i institucional permanent entre ambdues parts, garantint un diagnòstic compartit de les deficiències i agilitzant la implantació de solucions eficaces en pro de la sostenibilitat.

- **Responsables de l'acció:** Consell Escolar i Ajuntament.
- **Elements d'èxit:** Enviar llista de necessitats a l'Ajuntament.
- **Cost aproximat:** Sense cost.

5.3.8. Sinergies

L'eficàcia del Pla d'Acció del CEIP Virgen del Remedio es fonamenta en la interconnexió de les seues línies de treball. L'establiment d'estes sinergies, tant a nivell de dinàmiques internes com de relacions comunitàries exteriors, permet optimitzar els recursos i potenciar l'impacte pedagògic de la sostenibilitat.

A nivell intern, les actuacions s'articulen com un sistema circular on cada intervenció reverteix positivament en les altres:

- **Circularitat Orgànica:** La segregació selectiva dels bioresidus generats a les aules i el menjador nodreix directament la compostadora del centre, generant un adob orgànic que tanca el cicle de nutrients en aplicar-se a l'hort escolar.
- **Ecodisseny i Biodiversitat:** El foment de materials d'aprofitament i la reducció del plàstic connecten directament amb el taller de bio-construcció de les estacions de refugi, utilitzant excedents de fusta i canyes recollides per a la creació dels habitatges per a la fauna.
- **Equilibri Biològic:** La instal·lació dels refugis atrau entomofauna pol·linitzadora i depredadora, la qual cosa incrementa la taxa de productivitat de l'hort de manera natural i actua com un sistema preventiu integrat contra plagues.

- **Gamificació i Conscienciació:** L'adopció de totes estes rutines verdes es registra i incentiva a través del Pasaport Sostenible de l'alumnat. Este compromís conductual es reflecteix físicament en les façanes del centre mitjançant els Murals Fotocatalítics, els quals aprofiten l'expressió artística per a purificar passivament l'aire del pati mitjançant química verda.
- **Mitigació Ambiental:** El taller de confecció de bombes de llavors ecològiques (*Nendo Dango*) es vincula de manera directa amb els itineraris de camp per la Serra del Reclot o entorns forestals locals, on s'executen accions de dispersió vegetativa prèviament coordinades i autoritzades per les autoritats mediambientals.

A nivell extern, el col·legi es converteix en un node de transferència ecològica mitjançant la cooperació amb diferents agents socials i institucionals:

- **Aliances per a la Traçabilitat de Residus:** Col·laboració directa amb el Consorci de Residus corresponent per al desenvolupament de tallers de sensibilització i l'organització de visites tècniques a les plantes de compostatge i triatge, garantint que l'alumnat interioritze el cicle post-consum.
- **Convenis Solidaris d'Economia Circular:** Acords de custòdia amb entitats i organitzacions sense ànim de lucre de la Comunitat Valenciana per a canalitzar fraccions específiques (com roba usada, piles o material d'escriptura fungible mitjançant programes especialitzats), unint la sostenibilitat amb la responsabilitat social.
- **Preservació del Saber Tradicional d'Alguenya:** Creació d'una xarxa de voluntariat de suport agrari amb persones grans o especialistes en agricultura local de la localitat. Esta sinergia permet integrar mètodes tradicionals d'horticultura, l'ús de varietats de llavors històriques i la transmissió del patrimoni cultural immaterial cap a l'alumnat.

- **Mancomunitat i Territori:** Coordinació institucional amb els serveis de dinamització de la Mancomunitat per a integrar el col·legi en les macrocampanyes d'educació ambiental i transició verda organitzades a escala supramunicipal, aprofitant recursos digitals, materials didàctics i exposicions itinerants.

ESBORRANY

5.4

CONTROL I SEGUIMENT DEL PLA

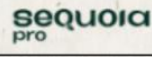
EL NOSTRE EXPERIMENT SOSTENIBLE

CLASSE: _____

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	PUNTS
 Reciclem a classe						
 Tanquem l'aporteta						
 Estalviem energia						
 No tirem menjar						
 Venim caminant o en bici						

	SETEMBRE	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY
S1										
S2										
S3										
S4										

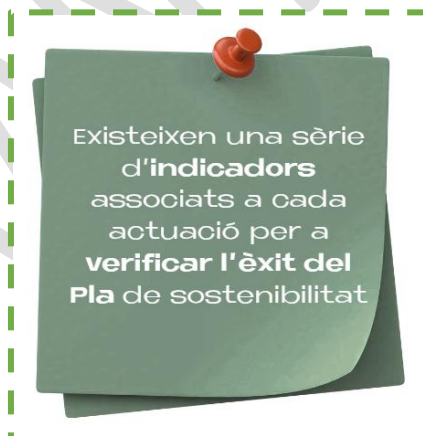

Un dels pilars fonamentals en el camí cap a la transició verda escolar consisteix a avaluar de manera sistemàtica si les intervencions desplegades transformen la realitat en el sentit desitjat. Amb esta finalitat, cada acció integrada en el Pla d'Actuació té associat un indicador de control. Un indicador es defineix com una dada clau, preferentment quantitativa, objectiva i de fàcil traçabilitat, que reflecteix de manera fidel l'estat de la realitat que es pretén modificar.

L'avaluació de la programació s'articula, per tant, mitjançant un **Sistema d'Indicadors** que destaca per la seua naturalesa doble: ha de ser **tècnicament mesurable** i, al mateix temps, **plenament comprensible per a l'alumnat**. Com a eina d'autoavaluació competencial, este quadre de comandament permet a les persones protagonistes del procés col·legial monitorar en temps real si s'estan assolint els objectius fixats. Per este motiu, la selecció i definició d'estos elements es consensua formalment en el si del Grup Motor, garantint que cada mètrica es calcule en els terminis establits i comptant amb els mitjans logístics, temporals i tècnics necessaris.

Els indicadors actuen com el nexa d'unió entre la fase de Diagnòstic i l'execució del Pla d'Acció. Durant la diagnosi s'obtenen els mesuraments de referència o línies base que retraten la problemàtica en un moment inicial determinat. Esta mateixa mètrica, convertida en indicador de seguiment, es torna a avaluar després d'implementar les accions correctores. L'anàlisi de la seua evolució temporal permet determinar amb evidències científiques el grau d'avanç obtingut. Si la tendència de la dada s'alinea amb les projeccions estimades, es validarà l'èxit de l'estratègia cap a una gestió més eficient i sostenible de la institució.

En la fase d'avaluació periòdica, les diferents comissions i equips de treball prenen el mesurament final de l'indicador per a acarar-lo amb la situació inicial. Els representants de cada comissió exposen estes dades davant el Grup Motor per a interpretar de forma

col·lectiva les desviacions experimentades. Amb l'alumnat com a principal agent relator i motor del retiment de comptes, es realitza una auditoria integral del Pla, avaluant les transformacions aconseguides, els èxits consolidats i les barreres trobades durant el curs. Per a facilitar este procés, es fan servir dinàmiques participatives recolzades en suports visuals de gran impacte. Este balanç de tancament serveix, al seu torn, de base per a la presa de decisions sobre la continuïtat del projecte. El Grup Motor, com a òrgan de representació de tota la comunitat educativa del CEIP Virgen del Remedio, assumeix la responsabilitat de planificar i enfocar les línies de millora de cara al següent cicle acadèmic.

D'acord amb els criteris de planificació de la guia oficial, el programa de seguiment té com a finalitat mesurar el grau de compliment dels compromisos i obtindre informació fiable sobre l'estat d'avanç del centre. Les tres grans matrius analítiques que es detallen a continuació, “**Sostenibilitat**”, “**Participació**” i “**Innovació Curricular**”, defineixen els indicadors de referència utilitzats per a avaluar la consecució dels objectius específics.

Estas taules s'han configurat de manera coherent prenent com a base les **huit grans àrees ambientals de gestió** i els **tres àmbits d'intervenció** recomanats per la Conselleria. A cada eix temàtic se li ha assignat un objectiu de millora perfectament definit i, vinculat a este, un indicador operatiu. D'esta manera, s'assegura una valoració transparent del nivell d'assoliment del Pla d'Actuació, es detecten de forma primerenca les possibles desviacions i es determinen amb claredat quines pràctiques estan consolidades i quines requereixen reajustaments formals.

SOSTENIBILITAT				
ÀREA	ACTUACIÓ	OBJECTIUS	INDICADOR	INSTRUMENT
Consum d'Energia	Detectors de presència amb sensor de llum natural	Col·locar els detectors de presència com a mecanisme d'encesa	Nombre de detectors instal·lats	Taula de Control i enquesta de satisfacció
	Instal·lar plaques fotovoltaïques	Instal·lació de plaques solars per a afavorir l'autoconsum energètic renovable i reduir la dependència de fonts no renovables al centre	Nombre de plaques instal·lades i volum d'energia solar generada (kWh)	Taula de control i factures d'electricitat
	Renovació dels electrodomèstics	Substituir gradualment els electrodomèstics de gamma blanca estàndard del centre per uns altres amb etiqueta energètica de classe A o superior	Nombre d'Electrodomèstics Canviats	Taula de Control
	Renovació de l'il·luminació amb LED	Substitució progressiva de les lluminàries fluorescents obsoletes per panells LED d'alta eficiència, assolint un estalvi superior al 50% en el consum elèctric de les aules	Nombre de lluminàries substituïdes	Taula de Control i factura elèctrica
	Millora de l'aïllament de les portes interiors	Instal·lació de borlets en portes interiors per a millorar aïllament	Número borlets instal·lats	Taula de Control

SOSTENIBILITAT				
ÀREA	ACTUACIÓ	OBJECTIUS	INDICADOR	INSTRUMENT
Consum d'Aigua	Instal·lar airejadors en les aixetes	Incloure airejadors en totes les aixetes del centre	Número de aixetes amb airejadors	Taula de Control i anàlisi del consum d'aigua
	Recollida de pluvials per a l'hort	Instal·lació del dipòsit de captació i aprofitament de l'aigua de pluja per a cobrir la demanda de reg per degoteig de l'hort	Nombre de dipòsits instal·lats i volum d'aigua pluvial recuperada	Taula de Control i registre de pluviometria
	Instal·lació de vàters nous amb cisterna de doble descàrrega	Canviar vàters amb cisterna elevada per uns nous amb cisterna de doble descàrrega	Renovació amb Pla Edificant	Taula de Control i anàlisi del consum d'aigua
Consum de materials	Compra i reutilització de material escolar	Mantindre i millorar el banc de llibres i promoure la reutilització de material o si no, la compra de material de comerç local i ecològic	Nombre de membres de la comunitat escolar que utilitzen el servei	Qüestionari i registre de material reutilitzat
Consum d'aliments i desapropitament alimentari	Consum saludable i reducció de residus	Dia de l'esmorzar saludable i reducció visible de l'ús del paper d'alumini i altres residus como botelles de plàstic	Nombre d'alumnes que prenen esmorzar saludable i usen materials reutilitzables per a l'esmorzar	Qüestionari

SOSTENIBILITAT				
ÀREA	ACTUACIÓ	OBJECTIUS	INDICADOR	INSTRUMENT
Mobilitat	Rutes segures al col·legi	Definir i senyalitzar camins escolars segurs per a promoure l'autonomia de l'alumnat i reduir el trànsit de vehicles privats entorn de l'escola	Nombre de rutes senyalitzades i percentatge d'alumnat que utilitza les rutes segures	Qüestionari a les famílies i registre d'observació/recompte
	Bicibús escolar i mobilitat activa	Crear grups acompanyats per a anar al col·legi a peu o en bicicleta, fomentant l'activitat física i la reducció d'emissions	Nombre de participants en el bicibús / mobilitat activa i freqüència d'ús de les rutes	Registre d'assistència del bicibús i enquesta sobre hàbits de mobilitat
Residus i Economia Circular	Compromís amb l'economia circular	Fomentar la recollida separada de residus especials	Col·laboració amb alguna entitat de recollida	Taula de Control
	Mercat de bescanvi de llibres i joguets	Alt percentatge de participació de les famílies, recollida massiva d'articles en bon estat de conservació i redistribució circular del 100% dels llibres i joguets aportats.	Quantitat de llibres i joguets bescanviats	Taula de Control i registre de participació
	Compostatge en el col·legi	Generar compost i usar-ho en l'hort escolar	Quantitat de compost generat i utilitzat	Taula de Control
Conscienciació i sensibilització	Impulsar l'hort escolar	Fomentar el respecte pel medi ambient, l'alimentació saludable i la companyonia	Cultivar plantes i obtenir aliments	Quadern de camp i rúbrica

SOSTENIBILITAT				
ÀREA	ACTUACIÓ	OBJECTIUS	INDICADOR	INSTRUMENT
	Creació d'hotel d'insectes	Fomentar la biodiversitat amb la creació d'un lloc de refugi d'insectes	Creació de l'hotel d'insectes	Coavaluació i exposició oral
	Continuar fent visites al medi natural o urbà	Comprendre millor quin és el seu entorn, entendre com es manté i quines són les actuacions que s'han de realitzar per a la seua conservació.	Realització d'activitats en el dia del medi ambient i el dia de l'arbre	Llista de control
	Taller de lectura verda	Llegir llibres de temàtica ambiental i sostenibilitat, per a comprendre i apreciar l'entorn	Nombre de llibres llegits i comentats	Diari de lectura i discussió en grup
	Ooasi de polinitzadors	Arrelament i supervivència de les espècies botàniques seleccionades, presència constatada de colònies de pol·linitzadors en l'espai i integració de l'oasi en les programacions didàctiques d'aula	Nombre d'espècies aromàtiques plantades	Taula de Control i fitxa d'observació biològica
	Banc de llavors local	Creació d'un catàleg inicial amb un mínim de 5 varietats locals recol·lectades, conservació òptima del germoplasma sense pèrdua de poder germinatiu i utilització d'estes llavors en els cicles de plantació de l'hort	Nombre de varietats autòctones catalogades	Catàleg del banc de llavors i registre de germoplasma
	Passaport sostenible	Disseny i distribució del document al 100% de l'alumnat, alt percentatge d'assoliment dels reptes proposats i consolidació de l'encunyació com una rutina setmana dinàmica i motivadora	Percentatge d'alumnat amb el passaport encunyat	Full de seguiment d'encunys i registre de

SOSTENIBILITAT				
ÀREA	ACTUACIÓ	OBJECTIUS	INDICADOR	INSTRUMENT
				lliurament de credencials
	Renaturalització del pati	Augmentar la presència de zones verdes i ombres naturals al pati per millorar la biodiversitat, reduir l'efecte d'illa de calor i crear espais d'aprenentatge a l'aire lliure	Metres quadrats de zona verda creats i nombre d'espècies de plantes introduïdes	Taula de Control i diari de seguiment del pati
	Cinema en el col·legi	Veure pel·lícules/documentals relacionats amb el canvi climàtic i el medi ambient	Nombre de pel·lícules i documentals visionats	Qüestionari digital i preguntes obertes
	Coordinació amb l'Ajuntament	Comunicar a l'Ajuntament quines són les necessitats del col·legi	Que l'Ajuntament demane totes les subvencions possibles	Informe

PARTICIPACIÓ				
ÀREA	ACTUACIÓ	OBJECTIUS	INDICADOR	INSTRUMENT
Qualsevol Àrea	Comunicació	Que un % d'alumnat conega els resultats	% de l'alumnat que els coneix	Qüestionari
	Participació en el municipi	Prendre part en activitats mediambientals del municipi	Nombre d'activitats	Memòria
	Participació en el centre	Augmentar la participació de l'alumnat en l'elaboració del Pla d'Acció en un %	Nombre d'alumnes que han participat en l'elaboració del Pla d'Acció	Taula de Control
	Organització participativa	Promoure i crear comissions per a la participació de l'alumnat	Comissions creades i nombre de reunions de les comissions	Registre de les reunions
	Xarrades	Xarrades sobre sostenibilitat	Nombre de xarrades realitzades	Taula de Control
	Famílies	Que les famílies prenguen part en accions que promoguen hàbits a favor de la sostenibilitat	Nombre de pares i mares que han pres part en accions	Registre

INNOVACIÓ CURRICULAR				
ÀREA	ACTUACIÓ	OBJECTIUS	INDICADOR	INSTRUMENT
Qualsevol Àrea	Innovació curricular	Augmentar la inserció del Pla en les programacions d'àrees i departaments	Nombre d'àrees que han integrat algun aspecte del Pla en les seues programacions	Qüestionari dirigit a les àrees o departaments
	Actituds responsables dels membres de la comunitat escolar	Complir els compromisos adquirits entorn del Pla	Grau de compliment dels compromisos	Taules de control i qüestionari
	Formació del professorat	Sessions realitzades de formació del professorat sobre sostenibilitat	Nombre de professors/es que han pres part / Nombre sessions de formació	Taules de control
	Aprenentatge de l'alumnat	Identificar les causes dels problemes ambientals	Nivell d'identificació de les causes	Qüestionari
		Que els alumnes perceben el Pla com a resultat de la interacció entre les dimensions natural, social i econòmica	Nombre de relacions que identifiquen entre les diferents dimensions del tema	

CRONOGRAMA															
ÀREA	ACTUACIÓ	ANY 2026				ANY 2027									ANY 2028
		Set	Oct	Nov	Des	Gener	Febr.	Mar.	Abril	Maig	Juny	Juliol	Ag.	Sept - Dic	
Consum energètic	Detectors de presència amb sensor de llum natural														
	Renovació dels electrodomèstics														
	Renovació de la il·luminació amb LED														
	Instal·lar plaques fotovoltaïques														
	Millora de l'aïllament de les portes interiors														
Consum d'aigua	Instal·lar airejadors en les aixetes														
	Recollida de pluvials per a l'hort														
	Instal·lació de vàters nous amb cisterna de doble descàrrega														
Consum de materials	Compra i reutilització de material escolar														
Consum d'aliments i desapropitament alimentari	Consum saludable i reducció de residus														

CRONOGRAMA															
ÀREA	ACTUACIÓ	ANY 2026				ANY 2027									ANY 2028
		Set	Oct	Nov	Des	Gener	Febr.	Mar.	Abril	Maig	Juny	Juliol	Ag.	Sept - Dic	
Mobilitat	Rutes segures al col·legi														
	Bicibús escolar i mobilitat activa														
Residus i Economia Circular	Compromís amb l'economia circular														
	Mercat de bescanvi de llibres i joguets														
	Compostatge en el col·legi														
Conscienciació i Sensibilització	Impulsar l'hort escolar														
	Creació d'hotel d'insectes														
	Continuar fent visites al medi natural o urbà														
	Taller de lectura verda														
	Passaport sostenible														

CRONOGRAMA															
ÀREA	ACTUACIÓ	ANY 2026				ANY 2027									ANY 2028
		Set	Oct	Nov	Des	Gener	Febr.	Mar.	Abril	Maig	Juny	Juliol	Ag.	Sept - Dic	
	Banc de llavors local														
	Ooasi de polinitzadors														
	Renaturalització del pati														
	Cinema en el col·legi														
	Coordinació amb l'Ajuntament														

5.5

ESTRATÈGIA DE COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ

La conscienciació social, la transferència del coneixement i la implicació proactiva de la comunitat educativa, el teixit associatiu i els agents locals d'Alguenya constitueixen l'eix estructural sobre el qual es fonamenta l'èxit operatiu del projecte. L'assoliment de les fites fixades en este document depén directament del nivell de comprensió dels objectius per part de tots els actors implicats, així com de la consolidació d'un espai de diàleg col·laboratiu i participatiu. Per este motiu, es dissenya una estratègia comunicativa integral de caràcter bidireccional, la qual s'estructura mitjançant accions combinades en dos canals operatius diferents:

- **Canals de Comunicació Digital (*Online*):** Estratègies de difusió basades en l'ús de les tecnologies de la informació i entorns virtuals. Contempla la creació d'un apartat específic en el portal web del centre, la publicació de càpsules informatives i indicadors d'avanç en la plataforma oficial de comunicació amb les famílies (Webfamílies), i la dinamització de continguts de sensibilització ecosocial en les xarxes socials institucionals.
- **Canals de Comunicació Presencial (*Offline*):** Actuacions de socialització i interacció directa al mateix entorn físic del centre i del municipi. Inclou la distribució de circulars divulgatives en formats residu zero, la celebració d'assemblees i consells escolars, i l'organització de jornades o fòrums comunitaris de debat.

Esta proposta d'acció es configura com una eina de millora contínua per al seguiment del projecte, el desplegament detallat de la qual es desenvolupa en els subapartats següents per a garantir una via de difusió eficient, transparent i accessible en l'elaboració i execució del Pla d'Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS).

Una vegada completada i ratificada formalment la fase d'aprovació per part dels òrgans competents, s'articularà un acte públic de presentació amb l'objectiu de garantir que el conjunt de la ciutadania, el teixit social i la comunitat educativa d'Alguenya tinguin accés integral al contingut del document. Per a assegurar una difusió

eficient i de màxim abast, es desplegarà una campanya de comunicació institucional dividida en dos vectors operatius fonamentals:

- **Canals Institucionals i Digitals:** Es difondran els continguts, objectius i indicadors d'avanç a través del portal web oficial de l'Ajuntament d'Alguenya i dels diferents perfils institucionals a les xarxes socials, facilitant l'accés universal al document tècnic en format digital.
- **Jornada de Portes Obertes i Transferència Comunitària:** S'organitzarà una sessió pública on s'exposarà la diagnosi de partida, el marc metodològic aplicat i el catàleg definitiu d'actuacions que integren el pla. Esta jornada es complementarà amb la distribució de materials divulgatius.

Amb este conjunt d'accions es pretén consolidar un model de gestió transparent, obrir un espai de diàleg col·laboratiu amb la ciutadania i enfortir el retiment de comptes per part de l'entitat local, posicionant el municipi com un referent en el compromís amb l'Educació per al Desenvolupament Sostenible (EDS).

6

ANNEXOS

FITXES DE CONTROL

ANNEX 1. FITXA D'ACTIVITAT PLA D'ACTUACIÓ

PLA DE SOSTENIBILITAT

FITXA DE PROJECTE DEL PLA D'ACTUACIÓ

ACCIÓ

Com es diu el Projecte?

QUIN PROBLEMA VOLEM SOLUCIONAR

Conclusió del diagnòstic que es vol
solucionar amb esta acció

RESPONSABLES DE L'ACCIÓ

QUIN GRUP HO HA REALITZAT?

QUÈ S'HA FET?

Identifica les activitats per a dur a terme el projecte complet, els passos que heu hagut de donar

QUAN S'HA FET?

QUANT HA COSTAT?

Cost econòmic / Qui ho ha pagat

ACCIÓ COMUNICATIVA Què fem per a comunicar el nostre projecte?		RESPONSABLE DE COMUNICACIÓ	
INDICADOR Que ens permet mesurar si s'ha realitzat l'acció	1r Mesurament	2n Mesurament	
	3r Mesurament	4t Mesurament	

VALORACIÓ

Valoració dels responsables sobre com ha anat l'activitat: si ha donat temps a fer-la completament o caldria continuar-la l'any pròxim, si ens ha agradat o no, si ha sigut participativa, possibles propostes de millora, el millor, el pitjor, etc.

Àrea destinada a la valoració i comentaris dels responsables.

DOCUMENTS GRÀFICS

Inclou a partir d'ací fotos de l'activitat, una còpia del material (fitxes, enquestes, etc) que hageu utilitzat, i tot el que ens ajude a entendre millor el treball que heu realitzat.

ANNEX 2. FITXA GLOBAL PLA D'ACTUACIÓ

Nom del projecte del pla d'actuació	Persones del comité responsables	Grup que ho ha realitzat	Cost econòmic	Indicador

**PLA DE SOSTENIBILITAT DE RECURSOS, EFICÀCIA ENERGÈTICA
I TRACTAMENT DE RESIDUS DEL CENTRE D'EDUCACIÓ
INFANTIL I PRIMARIA VIRGEN DEL REMEDIO**

--	--	--	--	--

ESBORRANY

Un projecte de:

Amb la col·laboració de:

sequoiapro
Acciones con impacto real

Finançat per:

